

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ШАНБА

СОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЪ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЪ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 11 (9507).

• 1989 йил 14 январь •

Баҳоси 5 тийин.

ПАРТИЯГА, СОВЕТ ХАЛҚИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси
Марказий Комитетининг Мурожаатномаси
КПСС Марказий Комитетининг Пленумида 1989 йил 10 январда қабул қилинган

Азиз ўртоқлар!
СССР Олий Советининг навбатдан ташқари сессияс қарорига мувофиқ, 1989 йил март ойида СССР халқ депутатлари сайлови бўлади.

Халқ иродаси билан халқ депутатлари съезди тузилади, давлат органларининг янги системаси ишлай бошлайди, сиёсий ислохотнинг бутун ҳокимият — Советларга, деган асосий ғояси рўёбга чиқарила бошлайди. Бу — совет жамиятини революцион тарзда янгилаш йўлида катта босқич бўлади.

КПСС Марказий Комитети сайлов олдидан қайта қуришнинг дастлабки йилларига яқун ясаб, партиянинг яқин келажакдаги сиёсатининг асосий йўналишларини халққа баён қилиб беришни зарур, деб ҳисоблайди.

Шу йиллар давомида мамлакат ҳаётидаги кескин бурилиш, экономика, сиёсат ва маънавий соҳадаги турғунликдан соғлом кучларни қайта тиклаш, уларга эркинлик бериш сари, эски ақидалар асирлигидан қутилиб, янги ленинча революцион мазмунга эга бўлган социалистик ғоянинг ўзини янгилаш сари бурилиш реалликага айланди. Бу бурилишни 1985 йил апрелида партия бошлаб берди ва унга бошчилик қилди.

КПСС XXVII съезди янгиланишга қудратли оғил бахш этди. Партия ҳақиқатга тик боқиб, мамлакатдаги ақволни танқидий идрок этди, қайта қуришнинг яхлит программасини, амалий ҳаракатлар стратегияси ва тактикасини ишлаб чиқди. Съезд олға сурган ғоялар халқнинг орзу ва умидларини ифодалади, халқ томонидан зўр қатъият билан қўллаб-қувватланди.

Жамиятдаги бутун муҳит канчалик ўзгарганлигини сезмаган одам топилмас экан. Одамлар қайта қуришни юксаликка кўтармоқдалар, қайта қуриш сари одамларни кўтармоқда. Етилган масалалар, ишнинг қандай қилиб ўнғала олиш ҳамма жойда ошқора ва манфаатдорлик билан муҳокама қилинмоқда. Бўша-шувчилик ва социал лоқайдлик ўрнини граждандар активлиги, ташаббускорлик ва дедил илганишлар эгалламоқда.

Экономикада катта ўзгаришлар юз бермоқда ва авж олиб бормоқда. Хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш, кооперация ва ижара, социалистик мулкчиликнинг хилма-хил шакллари турмушга кириб келмоқда. Буларнинг ҳаммаси меҳнатқашларда омиликорлиқни, соҳиблик туйғусини ривожлантирмоқда. Хом халғга берилиш мумкин эмас, албатта: белгиланган ва зарур ишларнинг ҳаммаси ҳам удалангани йўқ. Аммо ижобий силжишлар аққол бўлиб қолди. Миллий даромад ва меҳнат умумдорлиги кўрсаткичлари яхшиланди. Озиқ-овқат маҳсулотлари, товарлар ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш ортиб бормоқда. Мамлакат халқ хўжалигининг социал йўналиши тобора кучаймоқда. Бунинг натижасида кризисга юз тутиш тўхтатилди, юксалиш нишонлари пайдо бўлди.

Қайта қуриш муваффақиятини нима гарантиялайди ва уни нима муқаррар қилади? Партиянинг ишончи қиммат: инсон қайта қуришнинг асосий иштирокчиси бўлган тақдирдагина у муваффақиятли амалга оширилиши мумкин. Бунинг учун демократиялаш зарур, XIX Бутуниттифок партия конференцияси қарорига мувофиқ амалга ошириладиган сиёсий ислохот демократиялашнинг чўқурлаштиришга хизмат қилмоқда.

Демократиялаш жараёнини партия ўзидан, жамиятнинг сиёсий авангарди сифатида ўз вазифаларини тағин ҳам аниқроқ белгилаб олишдан, масъулиятни ошириш ва ўзини покловдан, партиявийлик ва маънавий принципларга амал қилиш учун коммунистлардан талабни кучайтиришдан бошлади. Партия аппаратини қайта тузиш тугалланди, унинг сони анча қисқартирилди. Раҳбариятга янги кучлар келмоқда.

Янгиланган жамиятда янгиланган Коммунистик партия иш олиб бориши лозим — қайта қуришнинг мантиси ана шундай. Партия кундалик хўжалик ишлари юкидан қутилиб, бутун куч-ғайратини социализм назариясининг, ички ва ташқи сиёсатнинг долзарб муаммоларини ишлаб чиқишга, омма орасида сиёсий, ташкилотчилик ва идеология ишларини олиб боришга қаратиш имкониятига эга бўлмоқда.

Ҳар бир совет кишининг ақл-заковати ва туйғуларини орқали ўтадиган қайта қуриш халқнинг маънавий турмушининг мислсиз даражада юқори кўтарди. Биз ҳаммамиз қайта қуриш билан яшамокдамыз. Биз ҳаммамиз кўп жиҳатдан бошқача бўлиб қолдик, ўтмишга, ҳозирги кунимизга ва келажакка янгича назар ташламоқдамыз, мақсадларни ва уларга эришиш йўллари ҳам янгича кўрмоқдамыз. Таълим ислох қилинмоқда, фан қаддини ростламоқда, маданият турмуш бой ва эркин бўлиб бормоқда. Матбуотдаги мақолаларнинг, телевизион программалар ва радиозинтиришларнинг ижтимоий таъсири сезиларли даражада ошди. Улар ошқоралиқнинг, фикрлар хилма-хиллигининг кенг минбари бўлиб қолди.

Ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар иттифоқи қайта қуриш давомида сермазун бўлиб бормоқда, жамоат ташкилотлари ва ҳаракатларининг таъсири кучаймоқда. Демократиялаш жараёни миллатлараро муносабатларни ҳам тобора чуқурроқ камраб олмақда, бу соҳада тўлғаниб қолган муаммоларни ҳал этиш учун шароит яратилмоқда, СССРдаги барча миллат ва элаларнинг Октябр туйғайи вужудга келган иттифоқи янги мазмун билан тўлиб бормоқда, бу иттифок ана шу миллатлар ва элалардан ҳар бирининг ва бутун мамлакатнинг тўб манфаатларига мос келади.

Совет жамияти ички турмушидаги чуқур ўзгаришлар ташқи сиёсатимиздаги характери жиҳатидан революцион ўзгаришлар билан ҳам узвий боғлиқдир. Амалий ишларда муассамлашган янги сиёсий тафаккур энг мурраккаб халқроқ муаммоларни амалий ҳал қилишнинг негизи бўлиб қолди. Совет ташаббуслари туйғайи дунё хавфсизроқ бўлиб қолётганлигини, бир-бирига душманлик ва шубҳа билан қараш ўз ўрнини ишонч ва ҳамкорликка бўшатиб бераётганлигини ҳар бир соф виждонли киши кўриб турибди.

Қайта қуриш бирдан-бир тўғри йўл эканлигини апрелдан кейинги тажриба рад этиб бўлмайдиган даражада кўрсатмоқда. Бизнинг бошқа йўлимиз йўқ. Биз бу йўлдан қатъият билан бораверамиз, ижобий изланишнинг давом эттираверамиз. Ўзгаришларнинг кенг қўламли режаларини сабот билан амалга ошириверамиз, олға томон ҳаракатни жаддалаштириверамиз.

Мана шу йўл жўн бўлиши мумкинми? Албатта, жўн бўлмайди, айниқса бошланғичда жўн бўлмайди. Янгиланган жараёни мурраккаб ва зиндиқлиги эканлигини, қайта қуриш келтириб чиқарган жамият қийинчилик билан қутаётган ишлар ҳали тўла-тўқис рўёбга чиқарилаётганлигини партия кўриб турибди. Бир қанча соҳаларда, шу жумладан социал соҳада олға силжиш бўлмапти. Амалга ошириладиган ислохот баъзан натижа бермапти. Бунинг учун масъулиятни партия ўз зиммасидан соқит қилмайди. У вазиятни сезгирлик билан баҳоламоқда. Қайта қуришга нималар тўқинчилик қилаётганлигини кўриб турибди, КПСС қийинчиликлар ва ғовларини енгиб ўтар экан, аввало, ўзига, коммунистларга нисбатан талабчанлиқни оширмоқда.

Халқимизнинг осмондан чалпаб ёғишини кутиш одати йўқ. Қайта қуришда бир четда кутиб ўтирувчилар, бегоналар ва иштирок этмайдиганлар бўлмаслиги керак. Куч-ғайратларимизни бирлаштирибгина муштарак мақсадларга эриша оламиз. Қайта қуриш бизнинг тақдиримиз, тарих бизга берган имкониятидир, бу имкониятни қўлдан бериб бўлмайди ва қўлдан берилмаслиги керак.

Партия ўзининг сайловолди программаси билан мурожаат қилар экан, барча совет кишиларини ишонтириб айтдики, у бундан буён ҳам бутун кучини, коллектив фирқини ва коллектив иродасини жамиятнинг революцион янгиланишга сарфлаб, қайта қуриш йўлидан оғишмай бораверади. Партия сиёсатининг ҳар бирини белгиланган режаларини амалга оширмоқда фаол иштирок этишингизга умид қилади.

Сайловчи ўртоқлар!
Қайта қуриш ғоясининг ўзи инсонга ғамхўрлик туйғайи юзига келган, уни шу ғамхўрлик тақозо этган. Совет кишиларининг фаровонлигини ошириш, турмушини яхшилаш — КПСС бутун социал-иқтисодий сиёсатининг ўзгидири. Халқнинг энг зарур эҳтиёжларини партия жуда яхши билади, тушунади, шу бо-

исдан ҳам партия яқин йиллар ичидаёқ совет кишилари яхшироқ яшай бошлайдиган бўлишлари учун зўр бериб меҳнат қилмоқда.

Бу соҳада биз учун биринчи галдаги вазифалар нималардан иборат? Аввало энг ўткир муаммо — озиқ-овқат муаммоси ҳал этилиши керак. Партия бунини қишлоқ меҳнатчисини ердаги тўла ҳуқуқли хўжайинга айлантириш билан, шаҳар ва қишлоқ ўртасидаги мувозанатни тиклаш билан, қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуриш билан боғлиқ, деб билимоқда.

КПСС Марказий Комитетининг бўлуси Пленуми ҳозирги аграр сиёсатини амалга ошириш йўллари кўриб чиқади. Қўриладиган чора-тадбирлар аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини тезроқ қондириш имконини беради, деб умид қиламиз.

Одамлар магазинларда юқори сифатли саноат моллари етарли бўлишини кўтмоқдалар. Партия бундай моллар ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш вазифасини ўртага қўйган. Енгил саноатни модернизациялаш учун катта маблағ ажратилмоқда. Индустриянинг ҳамма тармақлари, шу жумладан мудофаа корхоналари халқнинг бевосита эҳтиёжлари учун ишлатилади, мудофаа корхоналари бир қисмининг профили ўзгарилиб, граждандар мақсадларига хизмат қилдирилади. Чет элларнинг ташкилотлари ва фирмалари жалб этилмоқда, юқори сифатли моллар ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар барпо қилинмоқда.

Мамлакатда уй-жой масаласи нақадар кескин бўлиб турганини, кўп оилаларни, айниқса, ёш оилаларни бу масала нақадар ташвишга солаётганини партия билади. Шу сабабли у ўртага қўйилган вазифани ҳал этиш — ҳар бир оилани 2000 йилгача алоҳида квартира ёки уй билан таъминлаш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилаверади. Келгуси беш йилликнинг охирига бориб, ҳар йили ишга тушириладиган янги уйлар бир ярим баравар кўпайтирилади, янги квартираларни фойдаланишга топшириш 3 миллионга етказилади. Бунинг учун ҳамма имкониятлардан — давлат қурилишдан ҳам, корхоналар, колхоз ва совхозларнинг иштирокидан ҳам, кооператив ва яққа тартибда уй-жой қурилишини ривожлантиришдан ҳам, манфаатдор кишиларнинг, айниқса, ёшларнинг ихтиёрий меҳнатидан ҳам фойдаланилади.

Кескаларнинг пири-бадавлатлиги жамиятнинг ҳам фаровонлигидир. Пенсиялар тўғрисида тайёрланаётган қонун узок йиллар виждонан меҳнат қилиб, қарийлик гашини суратганлар учун яхшироқ шароит яратиб беришга хизмат қилади. Пенсияларнинг миқдорини сезиларли равишда кўпайтириш, ишчилар, хизматчилар ва колхозчилар учун ягона пенсия таъминотини жорий қилиш, бутун пенсия таъминоти системасини тақомиллаштириш мўлжалланмоқда.

Уй, оила, болалар деган тушунчалар ҳар биримизга азиз ва қадрлидир. Биз жамиятнинг оилага эътиборини, оилани муқтаҳамлаш тўғрисидаги ғамхўрлиқни кучайтириш, болалар тарбияси учун масъулиятни ошириш зарур, деб ҳисоблаймиз. Болаларга ердан кенгайтирилади — кам таъминланган оилаларга бериладиган нафақалар, оналарнинг бола парвариши учун ҳақ тўланадиган отпускаи муддати кўпайтирилади, оилавий болалар уйлари барпо этилади.

Партия совет кишининг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиб, аҳолига медицина хизмати тубдан яхшилаш юзасидан катта қарорлар қабул қилди ва бу қарорларнинг бажарилишини ўзининг программавий вазифаларидан бири, деб билади.

КПСС совет кишиларининг экология вазияти кескинлашганлигидан ҳавотирлигига қўшилади, бу соҳада вужудга келётган мурраккаб муаммоларни ҳал этишга асосли равишда ёндашмоқда. Атроф-муҳитни соғломлаштириш ва муҳофаза қилиш, табиатдан оқилона фойдаланиш программаси ишлаб чиқилмоқда.

Самарали экономика — кучли социал сиёсатнинг пойдевори эканлиги маълум. Бизнинг экономика-миз чиқимдор япти ёндашувлардан халос бўла бошлады, инсон манфаатларига тобора кўпроқ хизмат

[Давоми 2-бетда].

ПАРТИЯГА, СОВЕТ ХАЛҚИГА

(Давоми. Боши 1-бетда).

килмоқда. Январдан бошлаб ишлаб чиқариш тармоқларининг ҳамма қороналари тўла ҳўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтди. Ҳўжалик механизмининг соғлаш ишлари давом этмоқда. Ишлаб чиқариш воситаларининг улгуржи савдосига ўтишмоқда, планлаштириш, пул ва кредит билан таъминлаш қайта қурилмоқда.

Бироқ, шуларга қарамай, экономика ҳозирча янги ҳиссага ишлай бошлагани йўқ. Одамлар экономикани қайта қуриш натижаларини ҳали тўла-тўқис сезмадилар. Кўп иш қилиниши керак. Бу ҳусусда партиянинг аниқ-равшан ҳаракат плани бор. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, тўб иқтисодий ислохот, дерамалларнинг иш самарадорлигига ва сифатига бевосита боғлиқ қилиб қўйилиши мана шу планининг таркибий қисмларидир.

Ислохотлар йўлидан изчиллик билан бораётган партия иқтисодий воситалардан тор ғуруҳбозлик, худбинлик мақсадлари йўлида, аҳолининг зарарига фойдаланиш, нарх ва фойдани сунъий равишда ошириб, меҳнатқашларни ўзгаларнинг ўқувсизлигига ва ўзгаларнинг қамчиликлари учун ҳақ тўлашга мажбур этиш йўлидаги уринишларга қаттиқ тўсқ қўйиш зарур, деб ҳисоблайди.

Биз турли-туман унумсиз чиқимларни, исрофгарчиликларни, халқ ресурсларини ўғирлаш, талан-тараж қилишларни бутунлай тугатиш учун, ҳўжалик юртишда зарар қўришни бартараф этиш учун қатъият билан кураш бошлаганимиздаги социал сийсат ҳам, экономика ҳам чинакамга самарадор бўлиб қолади. Ҳар бир сўмин меҳнат билан топиқ керак. Ҳар бир киши, ҳар бир коллектив, бутун жамият ҳам ишлаб топиқган маҳла ҳисобига яшайдиган бўлиши лозим. Йирик чоратадбирларни, илгор ислохотларни ҳар бир кишининг масъулияти билан, онгли интизом, ишга ижодий муносабати билан мустақамлаш лозим.

Партия актив социал программани— халқ ҳўжалигини сийфат жиҳатидан янгилаш ва юксалтириш асосида совет кишиларининг фаровонлигини ошириш программасини рўёбга чиқариш учун иккомни бўлган ҳамма ишни қилади. У совет экономикаси жўшқинлик ва новаторлик касб этиши учун, фан-техника тараққиётни анча жадаллаштириш учун, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошиб боравериши учун бутун куч-ғайратини ишга солади.

Уртоқлар!

Совет ижтимоий тузуми меҳнатқаш халқ ҳўқимияти шiori остида ажуғда келган. Шундан кейинги тараққиётнинг нуқсони шу бўлдики, оддий инсон сийсий ҳўқимиятини амалда рўёбга чиқаришдан четлаштириб қўйилди. Қайта қуриш бундай аҳолини тўдан ўзгалтирмоқда. Тўб сийсий ислохот халқнинг тўла ҳўқимиятини таъминлаш мақсадини кўзлайди. Бу соҳада биз XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг қарорларига қатъият билан роя қилмоқдамиз.

СССР халқ депутатлари съездининг сайланиши сийсий ислохотнинг навбатдаги босқичини амалга ошириш учун иккомият очади. Республика ва маҳаллий даражадаги Советларни қайта тузиш, уларнинг тўла ҳўқимиятини таъминлаш лозим. Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш тўғрисидаги Қонун шунга хизмат қилади. Бошқарув аппаратини Советлар назорати остидаги ва уларга ҳисоб берадиган эпчил, самарали аппарат қилиш мўҳимдир. Бошқаруви демократиялаш, одамларнинг ижтимоий фойдалигига ва масъулиятига— буйруқбозлик-маъмуриятчилик системасига қайтилмаглигини ишончи қобултидир.

Халқ ҳўқимиятини тиклаш ҳўқуқий давлатни барпо этиш билан қамбарчас боғлиқдир. Келгусида суд ислохоти ўтказилди, ёшлар тўғрисида, маъбуот ҳақида, виждон эркинлиги тўғрисида ва турмушимизнинг энг мўҳим жиҳатларига тааллуқли бошқа қонунлар қабул этилади. Мана шуларнинг ҳаммаси давлатнинг граждандар олдиди, граждандарнинг эса давлат олдиди масъулиятини оширади, инсон ҳўқуқлари қафолотини, қонун олдига ҳамманинг тенглигини мустақамлайди.

Партия социалистик демократияни янада ривожлантириш, ижтимоий-сийсий турмушда ва бошқарувда ҳар бир кишини фаол қатнаштириш учун, ҳақиқий, тўлиқ халқ ҳўқимиятининг тантана қилиши учун ҳамма чораларни кўради.

Уртоқлар!

Қайта қуриш кўп миллатли Иттифоқимизнинг барча халқлари мудоаоларига мос келади. Партия миллий манфаатларга, ҳар бир миллат ва элнинг ўзига ҳослигига ҳамда кадр-қимматига ҳўрмат билан қараш тарафдор эканини билдиради.

Адолатга, социалистик ютуқлар ва қадриятларга асосланган миллий қурилиш—муштарак ишимиз ва муштарак масъулиятимиздир. Фақат ўз республикаси учун, ўз халқи учун, айниқса бошқаларга зарар келтирмас тарзда яқша-яқша ҳаракат қилинса, бу иш олға силжимади. Муваффақият— ҳамкорликдир, ҳар бир миллат ва элнинг, ҳар бир республика ва бутун мамлакатнинг манфаатларини ўйналантиришдир.

Партия ўзининг XIX Бутуниттифоқ конференцияси қарорларига асосланиб, миллатлараро муносабатларни тақомиллаштириш ва мувофиқлаштириш соҳасида катта-катта тадбирларни ишлаб чиқмоқда. КПСС Марказий Комитетининг бўлгуси Пленуми шу соҳада яқин йилларда қилинадиган ишларнинг муфассал программасини қабул этади. Республикларнинг, ҳўқуқлари анча кенгайтирилади, уларнинг суверенитети мустақамланади. Советларнинг янгилашган фаолияти орқали партия ўртага ташлаган: мустақам иттифоқ—кучли марказ ва кучли республикалардир, деган принципл рўёбга чиқарилади.

Ҳўжалик ҳисоби республикаларнинг мустақиллиги ва ўзаро масъулиятини пишиқ-пухта негизга қўяди, идораларнинг буйруқбозлигига барҳам беради. Экономика ва социал соҳа, тил ва маданият, тарихий мероснинг, асрлар давомида ўз диёрида яшаб келган халқ

учун шунчаки экология мўҳити эмас, балки бешик ва маскан бўлган табиати сақлаб қолишининг долзарб масалаларини ҳал этиш борасида ҳар бир республиканинг иккомиятлари ортади.

Биз бирга бўлган тақдиримизда кучли эканлигимизга ҳозир ҳеч кимни ишонтиришга ҳожат йўқ. Бутун мамлакат, ҳар бир республика, ҳар бир совет оиласи Арманистоннинг мусибатини ўз мусибати, деб билди. Ҳар бир киши бу мусибатга ҳамдардлик билдириб, ёрдамга келди. Халқлар дўстлиги ва ҳамкорлиги, жипслик, интернационализм, бирдамлик— буюк ютуқлардир. Шу ютуқларни мўқаддас билиб асраб, қўлайтираверамиз.

Ҳамиша ва ҳар ишда партия ленинча миллий сийсатини ўтказаверади, Советлар Мамлакатиди ҳар бир миллат ва элат яхшироқ яшаш учун, уларнинг миллий ўзига ҳослиги тўлиқроқ ва яққолроқ намойён бўлиши, қардошлик иттифоқимиз бадавлат ва бақувват бўлиши учун шариқ яратаверади.

Уртоқлар!

Қайта қуриш давомида совет жамиятининг маънавий турмуши бойиб бормоқда. Одамларнинг онги қулф урмоқда, онги шакллантиришга ёндошуларнинг ўзи ўзгармоқда. Шахсларнинг орасидаги фарқни йўқотиш ўрнига шахсий қобилиятлар намойён этилмоқда, ақл-идрок ва истеъдоллар мусобақаси йўлга қўйилмоқда; ҳўжақўрсин учун бўладиган ақл-идрок ўрнига фикрлар ва қарашларнинг кенг доираси юзага келиб, юксак маданият маданияти қарор топиқмоқда; юкоридан бериладиган қўрсатмалар кучига умид боғлаш ўрнига одамлар билан кенг мулоқотда бўлиш, уларнинг фикрларини ҳўрмат қилиш, қарорларни ишлаб чиқиш ва қабул қилишда граждандарни қатнаштириш одат тусига кирмоқда.

Партия маънавий мўҳитни соғломлаштириш учун бундан бундан ҳам курашаверади, эзгу ҳис-тўйларга, адолат ва ҳақиқат, меҳр-оқибат ва қардошлиқнинг қарор топиришга интилаверади. Биз икки ёқлама ахлоққа биргаликда зарба беришимиз, жиноятчиликни, икчилликбозликни, гийҳандиликни, бошқа социал-маънавий маразларни тағ-туби билан кўпориш ташлашимиз керак. Жамиятнинг маънавий поклиги ва улғуворлиги бутун халқнинг иш бўлиб қолмоқда.

Еш авлодга тарбия ва таълим бериш энг мўҳим вазифаларимиздан биридир. Бу— бир кунлик иш эмас ва биргина қосмонининг иши эмас, албатта. Ёшларга нисбатан давлатнинг мунтазам сийсати бўлиши керак. Бу сийсатнинг мақсади йигит ва қизларга ҳаётда ўзига муносиб ўринни топи олишда, ўз қобилиятлари ва истеъдолларини яхшироқ рўёбга чиқаришда, қайта қуришга фаолроқ киришишда ёрдам беришдан иборат.

Урта ва олий мактаб ислохотини охирига етказиш, ўқитишнинг сийфат жиҳатидан янги типига, улғусиз таълимга ўтишни таъминлаш лозим. Мактаб жамият олдига масъулдир, аммо жамият ҳам ўз келажиги ажуғда келадиган мактаб олдига масъулдир. Ҳўқуқ юртларининг моддий базасини биргаликда мустақамлаш, таълимнинг ижтимоий нуфузини оширайлик, ўқитувчининг обрў-эътиборини ўлғуллайлик.

Совет фанини, айниқса фундаментал тадқиқотларни жадал ривожлантириш, социал ва табиий илмий фанларнинг амалдаги самарасини ошириш кун тартибидан турбиди. Сийсат, экономика, бошқарув, экология соҳасидаги биронта йирик қарор илмий жиҳатдан жиддий асосланмай, олимпаларнинг ҳолисона текширувдан ўтказилмай қабул қилинмаслиги керак.

КПСС баъдий икдоркорлик соҳасидаги самарали изланишларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашаверади, социал-маънавий қурилишдаги «қолдиқ принцип»ни тугатаваради, оммавий ахборот воситаларининг таъсирчанлиги ва масъулиятини, уларнинг ташкилотчилик ролини ошираверади.

Партия қайта қуришнинг интеллектуал потенциалини кўчатиришнинг, ҳар томонлама қамол тошган, ижтимоий фаол шахсни вазга етказиш учун зарур шарт-шароитларни яратиб бериши ўз бурчи, деб ҳисоблайди. КПСС жамиятиниз турмушда рўй-ростлик, ошқоралик, юксак инсонпарварлик идеаллари ва социализм қадриятлари изчиллик билан қарор топишининг тарафдоридир.

Азиз ўртоқлар!

Янги сийсий тафаккур асосида халққаро турмушнинг энг мўҳим муаммоларига янгича, новаторларча ёндашулар топилиди. Носоглом ва хатарли мўҳолифлик психологиясига ақл-идрок, ҳолис ният, амалий мулоқот ман-тиқи қарама-қарши қўйилди. Халққаро кескинлик юмшаб бошлади, дунё осойиштароқ ва ҳавфсизроқ бўлиб қолди. «Совуқ уруш» чекинмоқда, инсоният тарихининг тинч даврига кириб бориши учун амалий шарт-шароитлар яратилмоқда.

Уртача ва қамроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги совет-америка шартномаси амалга оширилмоқда; СССР билан АҚШ ўртасида стратегик ҳўжум қуроқларини қисқартириш тўғрисида битимга эришишнинг дустустига истикболлари бор.

Бизнинг қуроқли қулилари ва оддий қуроқ-яроқларни бир томонлама қисқартириш тўғрисидаги қароримиз қуроқ-яроқларнинг мана шу туркумларини ҳам кўп қилмоқда ва мувозанатли ченалашга оид музоқараларга қўмақлаштириш шўбҳаси; химиявий қуроқли ва уни ишлаб чиқарадиган базанинг ўзини тугатиш тўғрисидаги музоқаралар муваффақиятли тугаланишига умид қилиш учун асослар бор.

Маҳаллий можароларни бартараф этиш сари бурилиш рўй-бермоқда. Биз Афғонистон масаласини тезроқ ҳал этиш, совет қўшинларини Женева битимларига мувофиқ олиб чиқишни тугаллаш учун ўзимизга боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қилаверамиз.

Бизнинг янги сийсий тафаккурни қарор топтиришга қилган дўғаватимиз тобора кенг акс-содо бермоқда. Совет Иттифоқи замон амрига жавобан тўб муаммоларни сийсий воситалар билан ҳал этишга қажирмоқда. Зўравонлик ҳўқуқи ўз ўринини ҳўқуқ қучига, барча давлатларнинг қонуний манфаатларини сўзсиз ҳўрмат қилинишига бўшаитиб бериши керак.

Келгуси йилларда биз социалистик мамлакатлар билан, бутун дунё ҳамжамияти билан ҳамкорликда «совуқ уруш»ни батамом бартараф этишга, халққаро муносабатларнинг универсал принципи бўлиши тинч-тотув яшашни қарор топтиришга, XX асрининг жаҳон-шумул муаммоларини ҳал этиш йўлида барча давлатларнинг уйғун, ўзаро фойдали алоқаларини ривожлантиришга, уларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга ҳаракат қилавериш ниятидамыз. Биз халққаро муносабатларни тўдан соғломлаштиришга, қуролсизланиш ва ҳарбий ишлаб чиқаришни тинчлик нига ўтказиш ишда жиддий тараққиётга сабот билан интилаверамиз. Бу ишларнинг ҳаммаси мамлакатнинг мудофаси ва ҳавфсизлигига зарар етказмай қилинади. Бунга совет кишиларининг ишончи қомил бўлаверсин.

Партия ишонтириб айтдики: бизнинг ташки сийсатимиз бундан бундан ҳам беш мақсадга— совет кишиларининг ҳозирги ва кейинги авлодлари учун тинч турмуш шароитларини таъминлашга ҳар томонлама хизмат қилаверади.

Азиз ўртоқлар! Ҳўрматли граждандарлар!

Рўй бераётган ўзгаришларнинг миқёси ва теранлиги партия ўртага қўйган қайта қуриш программаси бутун халқнинг программаси бўлиб қолди, деб айтиш иккомияти беради. Бу программа ошқора умумпартия ва умумхалқ мунозараларида текширишдан ўтди ва қўллаб-қувватланди. Бизнинг йўлимиз, тўғри. Биз ҳаракатимизга ҳалақит бериш, жамиятни яна турғунлик ботқоғига ташлаш йўлидаги ҳар қандай уринишларни рад қиламиз. Биз шомашошорликча, авантюризмча, манфаатпарастликча қарши ҳам мана шундай қатъият билан курашаверамиз. Масъулиятли сийсатнинг донолиги шундаки, тарих томонидан қайта қуриш учун ажратилган бирон кун зое ўтказилмайди, аммо реалликдан ажралиб ҳам қолинмайди. Бизнинг ҳаракатларимизда мақсадлар ва рўй бераётган воқеаларнинг миқёслари ҳамма равшан тушуниб турлиши керак.

Бизнинг муаммоларимизни ўзимиздан бошқа ҳеч ким ҳал этиб беримайди. Ҳар бир киши қайта қуриш йўлида ишлар экан, ўзи учун, ўз оиласининг фароғати учун, Ватанимизнинг равнақи учун ишлаётганини тушуниб олиши мўҳимдир. Қайта қуришни ҳўма қилиш, энг мўҳими эса уни зўр ғайрат билан муттасил илгари силжитиш керак. Биз ҳар қандай қийинчиликларни фақат ўзимиз, биргаликда, уюшқоқ куч-ғайратларимиз билан бартараф этиб, эзгу мақсадга эриша оламыз. Бунинг учун бизда ҳамма нарса бор.

Биз тўб ўзгаришлар зарурлигига астойдил ишонамиз. Бундай ўзгаришларни амалга ошириш учун бизнинг коллектив сийсий иродамиз бор. Қайта қуришнинг илмий назарияси ва сийсати, ижтимоий турмушнинг барча соҳаларига таътиқ этиладиган амалий ҳаракатлар программаси бор. Ислохотларнинг муваффақияти учун моддий ва маънавий шарт-шароитлар бор. Янги вазифаларни ҳал эта олиш, тарихнинг бурилиш паллаларида бутун масъулиятни зиммага ола билиш қобилиятини амалда исботлаб келётган ленинчи партия бор. Ниҳоят, энг мўҳими— буюк ишлар қилишга қўйилган бўлган буюк халқнинг ҳаракатга келган жўшқин бунёдкорлик куч-ғайрати бор.

КПСС Марказий Комитети кишилар синифига, деҳқонларга, барча меҳнатқашларга мурожаат этади. Партиянинг ҳамма режалари халқ манфаатларига бўйсундирилган. Эртага турмуш қандай бўлиши, келгуси кун қандай натижа бериши шу режаларнинг бажарилишига боғлиқ. Бинобарин, мана шуларнинг ҳаммаси— халқнинг ўз қўлида. Сизларнинг меҳнатингиз, моҳоратингиз, социал фаолиятингиз ва ижтимоий позициянгиз муваффақиятнинг энг мўҳим гаровидир. Ҳар қандай партиянинг фаол тарафдорларини, давлат нуктан назаридан, дэдил, масъулият билан ва кенг миқёсда фикр юритадиган ва ҳаракат қиладиган кишиларни халқ депутатлигига номзод қилиб қўрсатингиз ва сайловда шу номзодларни қўллаб-қувватлангиз!

КПСС Марказий Комитети совет эиеллиларига мурожаат этиб, мамлакатнинг тақдирини ҳал этилаётган пайтда ўз вазифаси юксаклигига бўлишига чакиреди. Сизнинг сўзингиз, сизнинг фикрингиз халқ орасида нақадар зўр акс-содо беришини ёдда тутингиз. Тараққиёт йўлида фидокорлик билан меҳнат қилингиз, одамларни бирлаштирингиз, социализм қадриятларини, инсонпарварлигини ва муносабат маданиятини юксалтириб, ҳўма қилингиз, шахсан олижаноблик ва жипслик намунасини қўрсатингиз.

КПСС Марказий Комитети, жамоат ташкилотларига— касаба союзуларига, Ленин қосмонлигига, кооператив ташкилотларга, хотин-қизлар кенгашларига, уруш ва меҳнат ветеранларининг, илмий ҳодимларнинг уюшмаларига, СССР ижодий союзуларига, бошқа ташкилотларга мурожаат этиб, уларни қайта қуриш гоғларини қўллаб-қувватлашга, халқ манфаатлари ва социализм мақсадлари йўлида ижтимоий фаолиятини ва граждандлик ҳаракатини ривожлантиришга чакиради.

КПСС Марказий Комитети коммунистлар ва партия-сизларга, эркаклар ва хотин-қизларга, ветеранлар ва ёшларга, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг жангчиларига— барча граждандарга мурожаат этиб, партия платформаси асосида бирилашишга чакиради.

Бўлгуси СССР халқ депутатлари сайлови демократия мактаби, халқ тўла ҳўқимияти тантанаси бўлиб қолсин!

Совет Иттифоқи Коммунисттик
партияси Марказий Комитети

МАШҲУР сиймолар ҳақида халқ орасида турли хил ривоятлар тўқилди келган. Масалан, атоқли олим ва ёзувчилардан Ибн Сино, Беруний, Алишер Навоий, Машраб, Пушкин, Лев Толстой ҳақида ҳам қанчадан-қанча афсона ва ривоятлар тўқилмаган, дейсиз?!

Тожики ва ўзбек халқларининг ардоқли адаби Садриддин Айний шахсияти ҳақида ҳам одамлар ўртасида ҳикматомуз ҳикоятлар тарқалган. Айниқса, Самарқанд, Бухоро ва Тошкентда атоқли ёзувчи шахсига доир латифаомуз ҳикоятлар оғиздан-оғизга кўчиб юради...

1968 йилнинг баҳоринда Ўзбекистонда тожик адабиёти ва санъати кўилари ўтказилди. Ушунда — тожик ва ўзбек эълоилари орасида устоз Садриддин Айний шахсияти ҳақида ажойиб ҳикоятлар айтилди... Ушунда Мирзо Турсунзода биз, айнийшунос олимлардан С. Айний ҳақида, хоҳ ижобий ва хоҳ салбий бўлсин, халқ томонидан тўқилган барча ривоятларни эзиб боришимизни илтимос қилди. У киши «Халқ орасидаги афсона ва ривоятлар фақат машҳур шахслар ҳақида тўқилади», деган эдилар. Мирзо Турсунзодадан бу гапларига ҳам 20 йилдан ошяпти.

Мен С. Айний ижодиёти бўйича узоқ йиллар тадқиқот ишлари олиб бориш жараёнида машҳур ёзувчи ва олим ҳаётига доир бир қатор воқеа-ҳодисаларни ён дафтаримга эзиб юргандим. Ҳозир ҳам эзиб боришни қанда қилаётганим йў. Бу ўринда таъкидлаш жоизки, халқ орасида тарқалган кўпгина ҳикоятларда Айнийнинг тежазкорлиги ҳақида гапирилади. Баъзи ривоят ва ҳикоятларда эса у хасис ва мўмсин шахс сифатида талқин этилади. Аслида эса Садриддин Айний бундай бўлмаган. Фақат у киши ортқича харжу сарф ва исрофгарчиликка қарши эди. Меҳнат туфайли топилган ҳар бир тийинни қадрларди.

МАРДИКОР БОЗОРИДА

● БУХОРО мадрасаларида ўқиган даврида Айний моддий томондан қийинчиликларга учрайди. У ўзининг «Эсдаликлар»да ёзишича, «Ҳаётда қанчалик қийинчиликлар бўлмасин, уни енгишга ҳаракат қилиб ўқи, ўз мақсадин сари иттилошнинг зарур», деган отасининг насиҳати ёдига тушади.

Қуларнинг бирида у Бухородаги мардикор бозорига боради. Иттифоқо Айний Бухородаги Бадалбек мадрасасида тахсил йиллари, анжироги, 1895 йилнинг ёз пайтида оч-ночор ҳаёт кечиради. Бунинг Айнийнинг ўзи «Қисқа тарихимиз» китобида шундай ёзди: «Бир кун батомом оч қолдим. Иккинчи кун муллавааччилик салламини ташлаб, мардикорлик қилиш учун бозорга ёлловчиларни кутиб ўтирган мардикорлар қаторига бориб ўтирдим. Ёлловчилар келиб баъзи мардикорларни баҳолашиб олиб кетарди, менга эса ҳеч қандай муносабат қилмасди». Шундан сўнг у Бадалбек мадрасасидаги таниши билан уйрашиб қолади. Бозорга мардикор ёллаш учун келган Махдуми Хазораги Айнийга:

— Ҳа, дўстим, сен ҳам мардикор ёллашга келдингми? Ундай десам, сенда мардикор ишлатадиган ҳовли-жой йўқ, қашшоқ муллаваачасан-ку! — дейди.

Садриддин Айний:

— Тўғри айтасан, мадрасанинг қашшоқ талабасиман, ҳовли-жойим ҳам йўқ. Шунинг учун ҳам кўриб турганидек мардикор бозорига қидим, — дейди. Шунда Махдуми Хазораги кулиб:

— Ҳазилингни қўй, муллаваачанинг бозорда мардикорликка ёллангани уят-ку! — дейди.

Айний:

— Муллаваача очидан ўлса, тиланчилик қилса бу — уятдан ҳам ёмон-ку! Уғирлик, хиёнат — уят, лекин меҳнатнинг уяти бўлмайди, дўстим, — дейди унга. Шундай қилиб, Махдуми Хазораги ўз кишига Айнийни ҳам қўшиб мардикорликка ёллади.

Айнийнинг саводхонлигини билган Махдуми Хазораги:

— Сен лой киши ўринга маана бу дафтардаги қарз олган

Машҳур кишилар ҳаётидан

АЙНИЙ ҲАҚИДА АЛОМАТ ГАПЛАР

кишиларнинг исм-шарифи ва улар олган қарз пулларининг устамасини чиқариб бер, — деб қалин эски дафтарни Садриддинга берди.

Айний хўжайиндан турли йилларда қарз кўтарган одамлар рўйхатини тузиб, вақт ўтган сайин туғилган қарз устамасини аниқ чиқариб берди. Махдуми Хазорагининг отаси унинг бу ишдан жуда хурсанд бўлди. Чунки у жуда чалкаш ва хира ёзилган дафтардаги қарздорлардан ўз қарзини ундиролмай келаётган эди. Ушунда Айний рўйхатдаги кишиларнинг аниқ исм-шарифлари ва уларнинг қарзларини аниқлаб, хўжайинга бир неча минг сўмлик қарз пулини ҳисоблаб берди. Хўжайиннинг уйда у кун мардикорлик қилиш эъзига Айний ундан шоир Ҳофиз Шерозийнинг девонини олган экан.

ДўСТГА САХИЙЛИК

★ АЙНИЙ 1951 йилда Тожикистон ССР Фанлар академиясига биринчи президент этиб сайланган. Мазлум вақт ўтган, у бетоб бўлиб қолиб, ҳадеганда Душанбага боровармайдиган. Орадан уч-тўрт ой ўтган, академия ходимлари унинг ойлик маошини (юз минг афрофи) қолга солиб, Самарқандга С. Айний уйига олиб

келишди. Меҳмонлар Айнийнинг ҳол-аҳолини сўраб бўлган, унинг олдига ҳалиги қолни қўйдилар. Ушунда Айний қолнинг ичидagi ҳаммаси пуллигига ишонч ҳосил қилган, маошини олмай, ходимларга тўшаги оstdан бир адрес чиқариб беради. Шу адрес бўйича борган ҳалиги кишилар ёзувчи билан бирга бир пайтлар Бухоро мадрасасида ўқиган дўсти Олимхон исмли фаррошнинг олиб келадиган. Айний қадрдон дўсти билан ҳол-аҳоли сўрашиб бўлган, қолдаги пулни кўрсатиб:

— Олимхон, эсингдами, иккимиз бир бурда қотган нон учун Бухоро бозорига мардикорликка чиққан эдик. Мана энди ўша қийинчиликлар афсонага ўхшаб ортда қолди. Бу ўртоқларимнинг 3—4 ойлик президентлик маошини олиб келишибди. Сен шу пулдан ўзингга кераклигича ол, сўнг қолгани менга, — дебди.

Аваллига бунга рози бўлмаган Олимхон дўстининг қистовидан сўнг қолдаги пулдан икки-уч ўраминини олибди. Айний маошидан олинган 10—15 минг сўмга Олимхон ўша пайтда чала иморатини битириб олган экан.

ҚАРЗ

★ ШОИР Насрулло Давроннинг ҳикоя қилишича, Самарқанд университетиде 1941 йилда тахсил қўраётган бир гуруҳ студент-ёшлар чойхонага тўпланишиб, ош қилмоқчи бўлишибди. Бироқ йилган пул ош хароҷатига етмай қолибди. Шунда улар

ўтмай Н. Даврон урушдан аввал олган қарзини узибди.

ТЎЙ ҲАНГОМАСИ

★ АЙНИЙ ортқича харжусарфини яхши кўрмасдилар. У киши ўғли Камолни уйлантираётганларида 50 кишига таклифнома берган эканлар. Айтишларича, дарвоза олдида ўзлари туриб, меҳмонларни таклифнома асосида қабул қилиб олганлар. Иттифоқо, Камолнинг мактабдош ўртоғи учраб қолибди. Кўёв дўстининг зарур юмушчи бормлигига қарамай, уни ўртоқлари билан бирга тўйхонага олиб кирибди. Кўёв ёнидаги таклифномасини дўстига бериб, ўзи отасига кўринмай тўйхонага девордан ошиб тушган экан.

ЎРИНЛИ ТАНБЕҲ

★ БУ ВОҚЕА 1933 йилнинг бошида Самарқандда содир бўлганда, — деб ҳикоя қилди тожик адаби ва адабиётшуноси, Айний замонадоши Раҳим Ҳошим, — Биз ёзувчи Шокир Сулаймон билан устоз ҳузурига бордик. У киши сандалда ўтириб «Қулар» романини ўзбек тилида ёзаётган эканлар. Саломалиқдан сўнг бизни ўтиришга таклиф қилдилар.

Шимининг қирраси бузилмаслиги учун Шокир Сулаймон сандалга ўтиргиси келмай, курсига жойлашди. Бунинг пайгаҳида устоз.

— Мулло Шокир, сандалдан қочмай, кўрпачага ўл-

бўлиб ўтади. Самарқандда ўтказилган ана шундай учрашувлардан бирида Айний ҳам иштирок этади. Шунда В. Ермилов унга шундай савол берган экан: «Айнинг-чи, нима учун ён ёзувчиларимиз ўтмиш тарихимизни ёритувчи «Одина», «Дохунда», «Қулар» сингари асарлар ёзишмаяпти? Сиз шахсан бу масалага қандай қарайсиз?» Ушунда С. Айний рус тилида: «Товариш Ермилов, қандай «Дохунда» ва «Раб» пи-сати, молодой писатели впе-ред 75 палки кушат надо», деб қисқа ва маъинли жавоб берган эканлар.

Бунинг маъноси шуки, мен амирнинг 75 дара калтагини едим, ҳаётнинг оғир дәмларини бошимдан кечирдим, ёшлар эса ўтмиш ҳаётни фақат китоблардан ўқийдилар, киноленталардан томоша қиладилар.

АЙНИЙ ВА ФУЧИК

★ 1935 ЙИЛДА Ўзбекистон ва Тожикистон республикаларида Айний адабий фаолиятининг ўттиз йиллиги кенг нишонланади. Унда машҳур чех журналисти Юлиус Фучик ҳам қатнашиб, Айний фақат сазларнинг ёзувчиларини ёзма, бизнинг ҳам адабимиз, деб С. Айний ижодининг иттифоқ ва жаҳоншумул аҳамияти тўғрисида гапирди.

Ю. Фучикининг оташин нутқидан таъсирланиб кетган Айний ўзига тақдим қилинган анги палатони унга совға сифатида қидириб қўяди. Орадан 10—15 кун ўтган, Айний Чехословакияга Ю. Фучик номига шошилинч телеграмма йўллади. Унда «Сизга совға қилинган палатонинг ўнг чўнтагидаги ўн сўм пулини зудлик билан қайтариб юборишингизни сўрайман», дейилган экан.

ШОИР РУДАКИЙНИНГ ҚАБРИ

★ 50-ЙИЛЛАРДА улуг мутафаккир шоир Рудакий таваллудининг 1100 йиллиги олдидан унинг ҳаёти ва ижоди фаолиятини ўрганиш, асарларини чоп этириш қизғин тус олади. Тожик ва ўзбек олимлари ҳамкорликда унинг туғилган жойини илмий асосда аниқлашга киришадилар.

Шу орада Айний Самарқанддаги уйини таъмирлаш учун панжакентлик бир-икки устанни мардикорликка ёллади. Иш билан машғул бўлган ҳалиги кишилар халқ орасида юрган бир қўшиқни ўзларича хиройи қилишди. Ҳовлида ёзиш ишлари билан банд бўлган Айний улар айтаётган хиройини диққат билан тинглади. У қўшиқ мазмунини ўзича тахлил қилган, усталар олдига югуриб келиб, уни яна қайтаришларини илтимос қилди. Бу тарихий қўшиқнинг мазмунини Панжакентнинг кунчиқар томониде Панжруд қишлоғи бор. Бу қишлоқ мазорига Рудакий деган бир улуг шоир дафн этилган, деган маънони англатарди. Айний бу қўшиқни зудлик билан эзиб олган, Тожикистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология институтига Рудакий қабрини топиш учун илмий экспедиция ташкил этиш зарурлиги ҳақида шошилинч телеграмма юборди.

Қисқаси, мардикор усталар хиройи қилган қўшиқ асосида Айний буюқ форс-тожик шоири Абу Абдулло Рудакий қарга дафн этилган илмий асосда аниқлашга катта ҳисса қўшиб, унинг туғилган ва вафот этган жойини аниқлаб беради.

Мажид ҲАСАНОВ,
Филология фанлари кан-
дидати, доцент.

СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси

12 январь кун Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда ўн биринчи чакирқи КСССР Олий Советининг наватдан ташқари ўн иккинчи сессияси қарорларини амалга оширишга доир асосий тадбирлар плани кўриб чиқилиб, маъқулланди. КПСС Марказий Комитети Сийсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов қилган докладыда СССР Конституциясига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги Қонуннинг турмушга жорий этилиши, СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисидаги Қонуннинг, СССР Олий Советининг давлат қурилиши соҳасида Сийсий ислохотни рўйбга чиқаришда бундан буёнги тадбирлар ҳақидаги қарорининг амалга оширилиши билан, СССР халқ депутатлари съездида, ян-

ги сайланган СССР Олий Советининг биринчи сессиясига тайёргарлик ва уларни ўтказиш билан боғлиқ бўлган биринчи наватдаги вазифаларини кенг доирасини қамраб олувчи мазкур план муфассал ёритиб берилди.

Президиум КПСС Марказий Комитети Сийсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Мицистрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Ю. Д. Маслюковнинг СССР Олий Совети ўн биринчи сессиясида СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги давлат плани ва СССРнинг 1989 йилги давлат бюджетни лойиҳаларини муҳокама қилиш чоғида палаталар доимий комиссиялари киритган таклифлар ҳамда депутатларнинг фикр ва мулоҳазалари қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисидаги доклады тингланди.

Сўнгра СССР Олий Совети Президиуми СССР халқ депутатлари сайловига тайёргарлик муносабати билан Россия Федерацияси, Узбе-

кистон ва Молдевия халқ депутатлари Советларининг иши тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. КПСС Марказий Комитети Сийсий бюросининг аъзоси, РСФСР Олий Совети Президиумининг раиси В. И. Воронников, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси П. Ҳабибуллаев, Молдавия ССР Олий Совети Президиумининг раиси А. А. Моканю ахборотлари тингланди.

Муҳокама қилинаётган масала юзасидан халқ депутатлари Советларининг сайлов кампаниясини авж олдириб юбориш билан боғлиқ бўлган вазифаларини белгилаб берувчи қарор қабул қилинди.

Лавозимига кўра, СССР ҳукумати составига кирадиган иттифокдош республика Министрлар Совети раисининг мавқеини СССР халқ депутати статуси билан қўшиб олиб бориш мумкинми, ёки йўқми эканлиги тўғрисида тушган сўровлар муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми иттифокдош республикалар Ми-

нистрлар Советларининг раислари СССР халқ депутатлари қилиб сайланиши мумкинлигини эътироф этиб, СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисидаги СССР Қонунининг 11-моддасини изоҳлаб берди. Президиумнинг мазкур масала юзасидан фармони эълон қилинади.

СССР Олий Совети Иттифок Советининг раиси Ю. Н. Христораднов ахбороти юзасидан СССР Олий Советининг ўтган йилги халқаро алоқалари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди ва мамлакат олий ҳокимият органининг 1989 йилги халқаро алоқаларини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари маъқулланди.

СССР Олий Совети Президиуми Тоғли Қорабоғда ва унинг теваарида вуқудга келган вазият билан боғлиқ масалани муҳокама қилди ҳамда мазкур масала юзасидан Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А.-Р. Х. Везировнинг ва Арманистон Компартияси Мар-

ринчи секретари С. Г. Арутюнянининг ахборотларини тинглади. Озарбайжон ССР ва Арманистон ССР партия ҳамда давлат органларининг, шунингдек СССР Олий Совети Миллатлар Совети комиссиясининг таклифларини ҳисобга олиб ва мазкур регионда миллатлар ўртасидаги муносабатлар янада кескинлашувининг олдини олиш ва вазиятни барқарорлаштириш мақсадида, Олий Совет Президиуми СССР Конституциясига мувофиқ Тоғли Қорабоғ областининг Озарбайжон ССР составидаги автоном область статусини сақлаган ҳолда Тоғли Қорабоғ автоном областда алоҳида бошқарув шаклини вақтинчалик жорий этишни мақсада мувофиқ деб топди. СССР Олий Совети Президиумининг мазкур масала юзасидан фармони матбуотда эълон қилинади.

Президиум давлат турмушидаги бошқа айрим масалаларни ҳам кўриб чиқди.

(ТАСС).

• АЛББОМ—САҲИФА •

ОҚҚҮРҒОНДА ЯНГИ МАКТАБ

вет ташкилотлари, халқ таълими органлари ва соҳоз раҳбарлари, қурувчилар, жамоатчилик вакиллари иштирок этдилар.

Митингдан олдин сафларга тизилган ўқувчилар ўз педагоглари етакчилигида дасткам, хоналари қоронғи эски мактаблари билан хайрлашдилар.

Сўнгра ана шу колонналар янги мактабга томон йўл олди.

Тантанада мактаб энги биносининг рамзий қилими унинг директори Одилжон Комиловга топширилди.

— Партия ва ҳукуматимиз халқ таълимининг ривожлантиришга, унинг моддий базасини мустаҳкамлашга, ёш авлодининг пухта билим олиши учун барча қўлайликларни яратишга катта эътибор бермоқда, — деди у. — Бунинг бизнинг бугунги шодонамиз тимсолида кўриш мумкин. Ана шундай ғамхўрлик учун беҳад миннатдоримиз. Районимиздаги 16-механизациялашган кўча колонна қурувчиларига ҳам чин дилдан раҳмат деймиз!

Янги мактабининг ёруғ, шинам хоналарини ўқувчиларнинг жарангдор овози тўлдириди. Дарслар ростмана давом этди. Фақат бу машғулотларнинг аввалгиларидан фарқи катта эди. Ўқитувчилар ҳам, ўқувчилар

ҳам ўзларини қувноқ ҳис этар, қандайдир меҳр тафтидан оромда эдилар.

М. НАЗАРОВ,
Суратларда: Мактаб очилишига бағишланган тантаналардан лавҳалар.

Автор фотолари.

МАФКУРАВИЯ ИШЛАР ХРОНИКАСИ

ДАСТЛАБКИ МАШҒУЛОТЛАР

Тошкент шаҳар Киров район партия комитети ҳузурида ёш коммунист мактаби иш бошлади. Унинг дастлабки машғулоти «Партия ташкилоти фаолиятида одоб-ахлоқ, танқид ва ўзини-ўзи танқид» мавзусига бағишлан-

ди. Ҳозир КПСС аъзосининг маънавий қиёфасига нисбатан талаблар кучаяётган қайта қуриш даврида бу, айниқса, долзарб мавзудир.

Мактаб СССР халқлари дўстлиги музейи базасида ташкил этилди. Кўндан-кўн ва

асосан ноёб экспонатлардан ўқув қўлланмиси сифатида фойдаланилмоқда. Булар атоқли совет партия арбобларининг, революционерларнинг, граждандар уруши ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамонларининг ҳаёти ва фаолиятига доир ҳужжатлар ва фотосуратларнинг асл нусхаларидир.

Машғулот тингловчиларда катта қизиқиш уйғотди. Бу йил

улар янги, кенгайтирилган ва қуқурлаштирилган программа асосида шугулланмоқдалар. Программага кўра, марксизм-ленинизм классиклари асарларини, асосий партия ҳужжатларини ўрганиш билан бирга райондаги қорхоналар, ташкилотлар ва илмий тадқиқот муассасаларида ҳўжелик механизминини қайта қуриш қандай бораёт-

ганлиги билан ҳам батафсил танишиш мумкин. Кейинги учрашуларда партия турмушининг принциплари ва нормаларини, ҳар бир партия аъзосининг интизоми, ҳуқуқ ва бурчлари муҳокама қилинади. Машғулотларда табиатшунос-олимлар, экономистлар, амалиётчилар, партия ветеранлари қатнашадилар.

[ЎЗАҒ мухбири].

БОҒБОН

(ОТАМ ХОТИРАСИГА)

Дарахтларини севарди беҳад,
Жон пайванди эди боғлари.
Ҳар бир ниҳол, ҳар битта қўчат —
Қувонч, тилак, бахт эди бари.
Меҳмон-излом келса ҳар юртдан
Сўз каломи — мевазор эди.
Меҳмонларга илтифот билан
Ўлфат этгани боғ-гулзор эди.
Меваларини ким терса, терсин,
Бутоқларини синдирмасе, бас.
Болақайлар у ёқда турсин,
Қушларини ҳам у ҳатто қўвмас...
Шундай одам сўнгги йўл сари

Отланганча ётаркан дардманд,
Деразадан тушди назари:
Кимдир боғда кесарди дарахт.
Шинирлади лаблари шу кез:
— Айт, боғларини арраламасин.
Айт, болам... юрак урди тез.
Ичга олди сўнгги нафасини.
Шундан бери мева шоклари
Едга солар ул хотиротини —
Ўлаётиб ҳатто боғларнинг
Омонлигини истоган зотини.

Шуҳрат УМАРОВ.

А Ё Л

● САНОБАР Умарова Нариманов шаҳрига қарашли «Правда» колхозининг Усмонобод қишлоғида истиқомат қилади. Оғир ҳасталик тушанга михлаб кўнган бўлса-да, у вақтинги беҳуда ўтказмаслигига, бирон нарсаси билан шугулланиб одамларга фойда келтиришга интилади. Кўп вақтини китоб мутлоқасига бағишлайди, анчадан бери шеърлар машқ қилади. Ижодидан намуналар район газетасида босилиб туради. Гарчи бадний ишхатдан баркамол бўлмаса-да, уларда муаллифнинг шеъринингта бўлган меҳр-муҳаббатни сезилиб туради.

Қуйида унинг хотин-қизларини улуғловчи шеърини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Ҳеч қачон бу кўҳна олам бўлмас гулзор аёлисиз,
Кўндан қуёш нури сочмас кунда такрор аёлисиз,
Азим тоғлар тура билмас тўкиб анқор, аёлисиз,
Боғу чаманлар яшнамас кутиб нигор, аёлисиз,
Анжуманлар ичра чиқмас авжга алёр аёлисиз.

Ҳеч қачон бу кўҳна жаҳон ичра равиқ бўлмаган,
Гулзор кезиб гўл шокига бўлбўл қўнмаган,
Бу табарруқ ер бағрида ҳатто гнэх унмаган,
Мўъжизага бой табиат ҳиссиз, мурдор аёлисиз.

У борки, яшнайди ҳаёт, турмушимиз фаровон,
У борки, хоналар обод, чехралар ҳам қароғон,
У борки қайнайди ижод, тилларда шери дoston,
Ақбол топмас нисоният, на бир днёр аёлисиз.

Фарзандлик бурчини аёло ўташга жазм этайлик,
Аёлларнинг бардошига доим таъзим этайлик,
Бир-бир санаб фазилатини қўшигу назм этайлик,
Бегубор кулгуси бўлиб баҳона бозм этайлик,
Қўқса татимас барча қўнланган ёр-ёр аёлисиз.

Санобар УМАРОВА.

НАЗМ ВА НАВО

КЕЧАСИ

ОҲАНГАРОН районидagi Ворошилов номидаги совхозда ёшларни Совет Армияси сафига кузатиш, меҳнат ва уруш ветеранлари билан учрашувлар сингари турли хил тадбирлар ўтказиш яхши йўлга қўйилган. Бундай тадбирлар қишлоқ меҳнаткашларида катта қизиқиш уйғотаётир.

Яқинда хўжаликнинг маданият саройида «Назм ва наво» кечаси бўлиб ўтди. Унга Тошкентдаги «Нафосат» ашула ва рақс ансамбли санъаткорлари таширф бўйришди. Лирик хонандалар Марям Тангрибердиева, Ҳотам Қосимов, II Бутунитти-фоқ халқ ижодиёти фестивалининг лауреатлари Муҳаммадjon Хидиралиев, Мавлуда Турдиева, Маҳмуда Комилова, Аловиддин Жалиловнинг ижро этган жозибали рақс ва қўшиқларини йиғилганлар зўр қувонч билан қарши олдилар.

А. МАҲКАМОВ.

СЎНГГИ АЗОБЛАРИНГ
ШУ БЎЛСИН, АРМАН!

Қўй, мени юпатма ўртанганда жон,
Қалбларини титратиб фарёд солайин.
Қўйгил, кўз ёшимни артма, дилбаржон,
Майли, тўйиб-тўйиб йиғлаб олайин.

Камтар бир шоирман, кўнглим бўш бироқ,
Қовоғим остида бўлоғи бордир.
Тошпояк бўлса ким — туйғудан йироқ,
Меҳр-оқибат ҳам пойида хордир.

Совуқ қотиб ўлган мусича учун
Эзилиб кўз ёши тўққанларим бор.
Зўравон ожизга кўрсатса кучини,
Еқасидан ушлаб сўққанларим бор.

Кўз ёш четда турсин, Ҳаястон учун
Кўкда сомон йўли ўқирса арзир.
Ой, қуёш йиғласа бўлиб бағри хун,
Қароқчи юлдузлар тўқилса арзир.

Ҳайҳот, бу не қисмат, бу не кўргилик,
Номард табиатининг ўйинини бу?
Қанча масъум қалблар кўз юмди шўрлик.
Кимга керак эди гамлетча қайғу?

Эзилган оёқлар, қўлдаги нонлар...
Тош ичра тош қотган умидлар вайрон,
Харобалар ичра ниграган жонлар,
Бу кўҳна дунёга ёзмада армон.

Силва Капутикян бўзлар ҳар саҳар,
Қўлида қаламу кўзларида ёш.
Булутлар ортидан ташлайди назар
Уммоний қайғуга кўмилган қуёш.

Яхшиям оламда меҳр-шафқат бор,
Дардинига ҳар қалай топиладармон.
Одамзод боласи бўлиб қолмас хор,
Кимдир туз бермоқда, кимдир тутар нон...

Армонли дунёга не ҳам дер эдик,
Йиғловчиси йўқлар учун йиғларман.
Қисматда бор экан шундайин битик,
Сўнгги азобларинг шу бўлсин, арман!

Турсун МУҲАММАД.

Муаллифнинг илтимосига биноан мазкур шеър таълифига қалам ҳақи 700412-счётга — зилидан зарар кўрган арман халқига ёрдам фондида ўтказилади.

• Танишинг, янги лауреатлар •

нишда қахрамоннинг руҳий ҳолатидаги ўзгаришларини таъсирчан ифода эта олган. Бу актёрнинг келажатига катта умид боғлаётган театрининг бош режиссёри, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Баҳодир Йўлдошев ёш санъаткорнинг имконият даражасини

ролини топширганмиз. Абдулла босмачиларнинг Сурхон воҳасида тўпланган охириги тўдаси қўлига тушиб, спектаклнинг сўнгги кўринишида фожиали тарзда намоён бўлади. Уни Хуррамбек олдида азобланган, тилсиз ҳолда судраб келтиришади. Бу кўринишни актёр баъзан

хатти-ҳаракатлари жуда самимий ва ишонarli эканлигига ижро бўласиз. Лекин у кўрбоши Хуррамбек саволларига жавоб бера экан, аллақандай бир итотгўйликка йўл қўётгандек туюлади.

Ҳозир саҳнада спектаклнинг тугалланмаган варианти ижро этилмоқда. Балки вақти билан санъатшунослар ўртасида ҳам турлича муносабат уйғотган бу кўринишга ҳам ўзгача ечимлар топиладар. Қолаверса, унинг ижрочилик маҳоратига берилаётган баҳо ҳам актёр ўз устида муттасил ишлаётганидан далолат беради. Шунинг учун ҳам у ўтган 1988 йили Ўзбекистон Ленин комсомол мукофоти лауреати деган юксак номга сазовор бўлди.

Шу кунларда театр коллективи қарийб тўрт асрдан бери жаҳон театрлари санъатини тўқиб келган «Гамлет» трагедиясини ўзбек саҳна санъатининг биринчи намоёндалари Аббор Ҳидоят, Олим Хўжаев ва Шукр Бурхонлар ижро этиб, Иттифок миқёсида шуҳрат қозongan Гамлет роли эса Ҳошим Арслоновга топширилган. Биддирилган бу юксак ишончин актёр албатта оқлайди, деб умид қиламиз.

М. ҚОСИМОВА.

СУРАТДА: Ҳ. Арслонов Ш. Холмйрзаевнинг «Қора камар» драматикдаги А. Набиёв ролида (ўнгда).
Ҳ. Мирзакаримов фотоси.

Бундан ўн йил илгари «Еш гвардия» театри коллективига олти нафар ёш актёр келиб қўшилди. Тошкент театр ва рассомчилик санъати институти актёрлик факультетини тугаллаган актёрларнинг диплом иши учун қўйган «Ричард III» спектаклини кўрган театрининг ўша пайтдаги бош режиссёри Б. Ихтиёров уларни ижодий коллективда ишлашга таклиф қилганди. Ўша иштиқиб қўйилган саҳна ҳаётини бошлаган ёшлардан бири — Ҳошим Арслонов эди.

— Дастлаб асосан салбий ролларни ижро этдим. — дейди актёр ўзи ҳақида. — Тўрт йилдан сўнггина ижобий ролларни ҳам топишга бошладим. Ҳозирга қадар эса турли спектаклларда 40 дан анд роль ижро этдим. Харақтер жиҳатдан улар гоая

хилма-хилдир.

Дарҳақиқат, актёрнинг қахрамонлари бир-биридан кескин фарқ қилувчи турли давр кишилари. Уларнинг бири «Қора камар» спектаклидаги инқилоб ғалабаси йўлида ўзини қурбон қилган Абдулла Набиёв бўлса, иккинчиси «Майсаранинг иши» комедиясидаги ўзига бино қўйган, енгилрак Ҳидоятхон, яна бири «Отасининг қизи»даги замондошимиз — Бахтиёр. У олий ўқув юртига ўқишга кириш учун Тошкентга келиб, қариндошлари уйда тўхтади. Спектаклда давримизга хос ўзбекова ҳаётини кичкина бир бўлаги талқин қилинади. Ундаги воқеалар кучли драматизм асосига қурилмаган. Лекин Ҳошим Арслонов Бахтиёр образига ортинча урнинишларсиз кириб, ҳар бир кўри-

ҳали кенг эканлигига айланди. Бундан ташқари, саҳнада бирон оғиз ҳам гапирмасдан фақат имо-ишора орқали роль ижро этишининг ўзи қийин.

Актёр ижро этаётган ролида катта мақсад йўлида кураш бошлаган қахрамоннинг ҳаёти шу қадар тез фожиача билан тугалланидан юзага келган аламли азоб самарасиз эмаслиги ўз олдида қўйган эзгу мақсади йўлида қурбон бўлаётганидан ғурурланиш ва инқилоб душманларига нисбатан нафрат туйғусини қориниқ шаклда бериш керак. Бу фақат хатти-ҳаракат ва имо-ишорагина ўз ифодасини топгани эмас. Ролининг мураккаблиги ана шунда.

Спектаклни томоша қилсангиз, Ҳ. Арслоновнинг

У М И Д
ОҚЛАНАДИ

БОЛАЛАР ВА БИЗ

Ленин уққуни

МЕҲМОНИМИЗ

• Ниҳоллар
и аҳоми

ЁМҒИР ЁҚҚАНДА

Булут қўзни ёшлади,
Ёмғир ёға бошлади.
Қорин очиб янида
Сичқон бошини қашлади.
Тутиб кетди оламини
Япроқчалар қарсағи.
Чикиб барглар остидан
Қўнғиз еди тарсағи.
Булут асло йиғламас.
Қўз ёш эмас томчиси.
Ҳар томчи — оби-ҳаёт,
Табиат илҳомчиси.

Баҳром АСҚАРОВ,
Олмалиқ шаҳридаги 19-
ўрта мактаб ўқувчиси.

МЕН БИЛГАН ЖОЙГА

— Конфетларни энди мен
Яширай қайга?
— Ойи, уни яширинг
Мен билган жойга.

ТУШДА

Мақтанди Алишерга
Кўчага чиққан Аҳмад:
— Утган кунни тушимда
Едим ширин шоколад.
Ҳавас қилиб жуда ҳам
Аҳмадга дер Алишер:
— Тушда бир шоколадни
Менга ҳам оп келиб бер.

Баҳодир ТИЛЛАЕВ,
Тошкентдаги 122-мак-
табнинг 6-«В» синф
ўқувчиси.

ТУВАКДАГИ ГУЛЛАР

Тувакдаги гулларга
Сув қўйди синглим Гулноз.
Гулга бўлиб маҳлиё
У ҳайрон бўлди бир оз.
Сўнг опасига қараб
Дер: қаранг анавун,
Тувак ичиб қўйилти
Гулларининг сувини.

Лобар ТОШҚУЗИБЕВА,
Тошкент шаҳридаги 248-
мактаб ўқувчиси.

◆ ЧИНОЗ районининг ёш
техниклар станциясидаги «Ки-
чик ҳайкалтарошлик» тўга-
раги аъзоларининг сонин
йилдан-йилга кўпайиб бор-
моқда. Илмийат Гапизова
раҳбарлик қилаётган бу тў-
гарак аъзолари яқинда кўр-
газма ташкил қилишди. СУ-
РАТДА: И. Гапизова ўз шо-
ғирдлари билан.

А. РАҲИМОВ фотоси.

• ҲАЖВИЯ •

ТАБИАТШУНОСЛИК ўқитувчиси Жобиров
«Салом, болалар!» дея сингга кириб келди. Де-
раза қанотларини кенг очиб қўйди. Сўнг рў-
парасида, столда турган графиндан уч-тўрт
қўпалма сув ичди.

— Хўш-ш, — деди у чўзиб, — бир графинга,
бир ўқувчиларга тикиларкан. Ким айтади, қўлим-
да турган мана шу нарса нима?

— Графин, — жавоб беришди болалар.

— Э, йўқ, — афтини буриштирди Жобиров. —
Графиннинг ичидегисини сўрайман.

— Сув!

— Жуда тўғри! Сув, яъни, оби-и-ҳаёт! Ер
юзини, мен сизга айтсам, тўртдан уч қисми-
ни сув ташкил этади. Аммо, бундан «сув шуна-
қа кўп экан-да» деган ҳаёлга борманглр. Ич-
ка сув бўладигани атиги икки процент, холос. Қол-
ган тўқсон саккиз фонки туз қўшилган сувдан
иборат.

Дунёдаги барча сувларнинг ўзига яраша
ўлчами, соддароқ қилиб айтганда, ҳурмаче-
си бўлади. Масалан, бизнинг Тераксойимиздан
тахминан ўн баравар катта бўлгани океан, ун-
дан кичикроғини денгиз, денгиздан сағал сувин
озроғини дарё дейишад.

Ташунарлими?

— Ундай бўлса, болалар, сизларга яна бир
нарсани аниқлаб қўяй. Кейинги пайтда «эко-
логия» деган бир фан чиққан. «Экология» ас-
ли арабча сўз бўлиб, ўзбек тилига таржима қи-
линганд, «табиат» дегани бўлса керак. Хўш,
машҳур ёзувчимиз Мишурин айтганларидек,
она-табиатни нима қилишимиз лозим?

Жобиров савол назари билан ўқувчиларга
тиктиди. Ҳамма жим эди. Ниҳоят, орқа парта-
дан киминдир телевизорда кўрганлари ёдига
тушиб, «асраш керак», дегани эшитилди.

— Жуда тўғри! Молодец, Тошотаров! Алба-
та, табиатни асрашимиз, авайлашимиз керак!
Лекин, биз нима қилаймиз? Кечagina жавлон
уриб оқиб ётган Оролни ҳаш-лаш дегунча ку-
ритиб қўйдик! Айтишларича, энди қолган яр-
минни ҳам қуришини кутиб турибмиз, бўшаган
майдонга пахта экаимиз. Нима бўлганда ҳам, бе-
chor Орол бизнинг табиатга бўлган феодаллар-
ча муносабатимизнинг беғуноҳ қурбони бўл-

ди. — Жобиров бироз ўйланиб туриб қўшиб
қўйди, — бўлганмиш. Қадимда ота-боболари-
миз суани ниҳоятда қадрлашган, чулки сув у
пайтларда ҳозирдегидек водопроводнинг «ку-
логини» бураса оқиб келавермаган. Улар сув
учун қон тўкишган, керак бўлса «даже» жон-
ларини аяшмаган! Уша даҳшатли замонларда
яшаган революционер шоир Фурқат ҳам «кўза
синдирган азизу, сув келтирган хорман» деб
бекорга ҳасрат қилмаган!

Хўш... ҳам-м... Қўнғироққа ҳам оз қолибди...
Шундай қилиб, азиз ўқувчилар, бугунги дар-
симиздан келиб чиқадиган маъно шу-ки, ҳаё-
тимиз манбаи бўлган суани асрайлик, авай-
лайлик! Дарс тамом!

Жобиров шовқин-сурон билан сингдан чи-
каётган ўқувчиларга бир муддат тикилиб тур-
ди. Сўнг бирдан нимадир эсига тушиб:

— Аширов, Меливой бир минута бу ёққа
келларинг, — деб қолди. Чақирилган икки бо-
ла сўппайиб ортларига қайтишди. Жобиров улар-
ни меҳрибончилик билан елкаларига оталарча
қоқиб қўйarkan, давом этди.

— Бу иккалтигини ҳам ўқишларинг жа чатоқ-
ку? Нега индамайсизлар! ... Ҳа, майли, энг асо-
сийси, руҳларинг тушмасин! Тан-жон сог бўл-
са, «иккинчи» йўқотса бўлади. Сенларни бирор
аълочига бириктириб қўяман, иннайкикин ўзим
ҳам ёрдам бериб тураман. Хўш, қалай розими-
сизлар?

Икки боладан Меливойнинг бурнини тортиб
қўйганини назорат олмас, садо ҳам чиқмади.
Жобиров бунини ўзича «сукут» — аломати ризо»
деган қадимий ҳикматга қўйиб, сўзида давом
этди:

— Яъни, ундай бўлса, сизларга кичкина юмуш
бор эди. Кеннойларинг бечора бир ноинсоф-
нинг селитрали тарвузини еб қўйиб, икки кундан
бери инкиллаб ётибди. Уйда уч-тўрт чалак ах-
лат йиғилиб қолувди, менинг бод қасалим бор,
шунинг дасрдан кейин анҳорга ағдариб келларинг.
Хўшми?

Ҳа, баракалла, азаматлар!

Азиз АБДУВАЛИЕВ,
Наманган шаҳридаги 40-ўрта мактаб 10-«Б»
синф ўқувчиси.

ЁШ ЛЕНИНЧИЛАР ДЎСТИ

«ЛЕНУН УЧҚУНИ» газетаси
қарийб 60 йилдан буён ёш
авлодин келажакка муносиб
кишилар қилиб тарбиялаш-
дек муқаддас ишга муносиб
ҳисса қўшиб келмоқда. Газе-
та илк сонидан бошлаб дом-
мо ёш ленинчиларнинг дўст-
ти, маслаҳатдоши, етакчиси
бўлиб келаяпти. Пионер му-
зейлари ва шон-шукрат бур-
чалари, меҳнат ва уруш
қаҳрамонларининг янги ном-
ларини аниқлаш, ям-яшил
боғлар, ўйлаб спорт ре-
кордлари — буларнинг бар-
часида «Ленин уққуни» кат-
та роль ўйнади.

Газета ташаббуси билан шу
кунларда ҳам қатор опера-
циялар, ўйин-викториналар,
қизқарли конкурслар ўтқа-
зилаётми. «Данаи» операця-
си шуларнинг бири. Бу опе-
рация иштирокчилари бир
йилда Қўқон ёғ-мой комби-
натига 150 тоннадан ортиқ
хом-ашё йиғиб топширдилар.

«Ленин уққуни» газетаси
мактаблар ва болалар ҳаёти
билан боғлиқ йирик му-
аммоларни ҳал қилишга ҳам
кескин аралашмоқда. Газе-
та ўтган йили республика
мактаб ошхоналарини ўз
назоратига олди.

Бу йил эса газета республика-
даги болалар медицина му-
ассасаларини ҳам ўз назо-
ратига олиб, мазкур соҳа
муаммолари ҳақида проб-
лематик материаллар эълон
қилмоқда.

«Ленин уққуни» ёш ижод-
корлар учун ҳам маҳорат
мактабидир. Газета ижодкор
болаларга катта эътибор
бермоқда. 1987 йили газета
ташаббуси билан «Ҳар дом
бўлсин қўёш!» конкурси ўт-
казилди. Унда иштирок этиб,
ғолиб чиққан ўқувчиларнинг
машқлари китоб ҳолида chop
этилди. Бу иш бугунги кунда
ҳам давом эттириляпти. «Она-
жоним — табиат» конкурси
ўтказилиб, унда ғолиб чиқ-
қан ўқувчиларнинг шеър ва
ҳикоялари 1990 йилда алоҳи-
да китоб ҳолида нашр эти-
лади. Газетада «Орзу» клуби
домий иш олиб бормоқда.
«Ленин уққуни» бу йил ўзининг
60 йиллигини нишонлайди.

«Ленин уққуни» бугун га-
зетамиз меҳмони. Ушбу са-
ҳифада газета фаолиятининг
айрим қирралари билан та-
нишасиз.

◆ ТОШКЕНТ шаҳридаги 84-
ўрта мактабда ўқувчилар
гулларни парваришлашни ях-
ши кўрадилар. СУРАТДА: 3-
синф болалари пионержо-
на-
тилари М. Отаҳўева (ўрта-
да) ҳамда З. Валиевалар бил-
лан биргаликда гуллар хона-
сида.

Р. АЛБЕКОВ фотоси.

«ПИОНЕР ЯРМАРКАСИ»

РЕДАКЦИЯ Тошкентдаги
М. Горький номили маданият
ва истироҳат боғида «Пион-
ер ярмаркаси» ўтказди.
Унда болалар «Ленин уққу-
ни» газетаси, Ўзбекистон те-
левиденкеси болалар ва ўс-
мирлар учун кўрсатувлар Бош
редакцияси, М. Горький но-
мили маданият ва истироҳат бо-
ғи дирекцияси ҳамда бошқа
ташкилотлар уюштирган қи-
зиқарли конкурс, мушоира,
қувноқ ўйинларда иштирок
этдилар. Концертлар томо-
ша қилдилар. Турли аттрак-
цион ўйин жойлари ҳам кун
бўйи болалар ихтиёрида бўл-
ди. Бу катта болалар байрами
«Болалар фонди» — боле-
лар ҳикмати» шiori ости-
даги ярмарка билан якун-
лаштирилди.

Ярмаркадан тушган маб-
лаг 707-счётга ўтказилди.

ҲИССА ҚЎШДИК

НАЪМАТАК меваси
нўпгина касалликларга
шифокор эканлигини би-
лаимиз. Республикамаиз-
да бир йилда 700 тон-
на наъматак меваси
териб олмиш мум-
кин. Аммо ишчи кучи
етишмаслиги сабабли
йилга бор-йўғи 140
тоннага яқин наъматак
меваси йиғилар экан.
Адолдиннинг доривор ўт-
ларга бўлган эҳтиёж-
ини оз бўлса-да, қон-
дириш мақсадида «Ле-
нин уққуни» газетаси
«Яшил дорихона» опе-
рацияси эълон қилди.

Биз Наманган области, Ян-
гиқўрғон районидаги Улуғбек
номли 3-мактабда ўқиймиз.

«Ленин уққуни» газетасида
«Яшил дорихона» операцияси
ўтказилаётганлигини жуда
севиндик.

Отам дорихона ходими
бўлганимиз сабабли ҳар
йили биз доривор ўсимлик-
лар йиғишда уларга кўмак-
лашамиз. Иш жарраида отам
ҳар бир ўсимликнинг қан-
дай касалга даволигини га-
пириб берадилар. Опа-син-
гил ҳовлимаизга ҳам доривор
ўсимликлардан — тирикқўл-
ни эканмиз. Даладан, ариқ
бўйларидан баргизуб териб,
қуришиб, топширамиз.

Ҳозирги кунгача қишлоғи-
миздаги 8-дорихонага 6 кило-
грамм тирикқўл, 5 кило-
грамм баргизуб топширдик.

Ёқут МАМАЖОНОВА.

• ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА •

Душанба, 16 январь

♦ МТ-I

16.00 Янгилар. 16.15 Қайта куриш прожектори. 16.25 Концерт. 16.40 Хужжатли фильм. 17.10 Онамларнинг мактаби. 17.40 Болалар соати. 18.40 Афғонистон: ҳал қилиш йўллари. 19.10 Мультфильмлар. 19.30 Давр ва ўзим ҳақида. 20.00 А. П. Чехов. Иванов. Фильм-спектакль. 21.30 «Время». 22.05 Қайта куриш прожектори. 22.15 Фильм-спектакль давоми. 23.45 Дунё воқеалари. 24.00 Концерт.

♦ МТ-II

17.30 Янгилар. 17.40 Концерт. 18.05 Богородица бир бог бор. 18.40 Фильм-балет. 19.30 Чечен-Ингушия программаси. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Хужжатли фильм. 21.15 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Қайта куриш прожектори. 22.15 Хужжатли фильмлар экрани. 23.05 Тонгги почта. 23.35 Катталар учун мультфильм. 23.55 Янгилар.

♦ УзТВ

15.25 Совет иттифоқи бўлаб. 16.15 Кичик оролдаги саргузаштлар. Бадий фильм. 17.30 Табиатшунослик. 18.00 Янгилар. 18.15 Олов тили буралганда. 18.55 Мультфильм. 19.05 Концерт. 19.30 Концерт. 20.00 Ахборот. 20.20 Телефильм. 20.30 Ахборот. 20.50 Фабрика бор. Кадраларчи! 21.20 Телефильм. 21.30 «Время». 22.05 Қайта куриш прожектори. 22.15 Халқ севган достонлар.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН
ПРОГРАММА

19.30 Қизил палатка. Бадий фильм. 1-серия. 20.45 Кескин тақид остида. 21.15 Оқшом эрталаб. 21.30 ФРУНЗЕ КУРСАТАДИ.

Сешанба, 17 январь

♦ МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Концерт. 9.45 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 1-серия. 10.50 Болалар соати. 11.05 Янгилар. 12.00 Хужжатли фильм. 16.00 Янгилар. 16.15 Музикали хаёзона. 17.05 Хужжатли фильмлар премиялари. 17.35 Салом, музика! 18.25 Ультиматумми? Ультиматум. 19.00 Спорт ҳамма учун. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Ҳокимият — Советларга. 20.15 Мультфильм. 20.25 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 СССР Министрлар Советининг мажлисидан репортаж. 23.20 Матбуот билан учрашу. 23.35 Хужжатли фильм. 00.25 Дунё воқеалари.

♦ МТ-II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Оқшом турмуш этикаси ва психологияси. 10.05 Француз тили. 11.05 Сиз яратган бог. 11.35, 12.35. География. 10.05 Француз тили. 13.05 Нодирабегим. Бадий фильм. 14.35 Янгилар. 14.45 Концерт. 15.05 Хужжатли фильм. 17.35 Янгилар. 17.45 Икки баҳордан сўнг. Бадий фильм. 18.50 Хужжатли фильм. 19.00 Концерт. 19.30 Совет Иттифоқида хизмат қилган. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Киножурнал.

20.55 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Икки баҳордан сўнг. Бадий фильм. 23.10 Янгилар. 23.20 Хоккей. МАСК—Крилья Советов».

♦ УзТВ

15.30 Телефильмлар. 16.05 Қизил топиклар. Бадий фильм. 17.30 Рус адабиёти. 18.00 Янгилар. 18.15 Арманистон. 1988 йилнинг декабри. 18.50 И. Ризо. Шукрона. Адабий композиция. 19.20 Тил маданият кўзгуси. 20.00 Ахборот. 20.20 Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 Ахборот. 20.50 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 У. Назаров. Ойна. Теле-спектакль.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН
ПРОГРАММА

19.25 Қизил палатка. Бадий фильм. 2-серия. 20.40 Телефильм. 21.00 Шаҳар ташвишлари ва муаммолари. 21.30 ДУШАНБА КУРСАТАДИ.

Чоршанба, 18 январь

♦ МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Салом музика. 9.55 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 1- ва 2-сериялар. 12.00 Янгилар. 12.10 Саёхатчилар клуби. 13.10 Концерт. 16.00 Янгилар. 16.10 Сайловлар олдидан. 16.20 Концерт. 16.50 Ондаги оддий иш кунлари ва байрамлар. Хужжатли фильм. 17.20 Концерт. 17.35 Болалар соати. 18.35 Хужжатли фильм. 18.45 Шу куннинг почтаси. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Миллатлараро муносабатлар: тарихий тажриба ва муаммолар. 20.15 Мультфильм. 20.25 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 2-серия. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 12-қаavat. Экология муаммолари ҳақида. 23.45 Дунё воқеалари.

♦ МТ-II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 Немис тили. 11.05 ПТУ ўқувчиларига. 11.35, 12.35 Умумий биология. 12.05 Немис тили. 13.05 Икки баҳордан сўнг. Бадий фильм. 14.10 Янгилар. 14.20 Концерт. 14.40 Хужжатли фильм. 17.30 Янгилар. 17.40 Оқшомларга ўқ узманг. Бадий фильм. 1-серия. 18.50 Мультфильмлар. 19.10 Ритмик гимнастика. 19.40 Кемерово телевидение студиясининг программаси. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Оқшомларга ўқ узманг. Бадий фильм. 1-серия. 23.25 Концерт. 00.10 Янгилар.

♦ УзТВ

15.30 Телефильм. 16.30 Мактаб ўқувчилари учун. 17.30 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 18.00 Янгилар. 18.15 Мультфильмлар. 18.45 Сўз келадан сўз келар. 19.05 Чорвадор программаси. 19.35 Риштонлик устаси. 20.00 Ахборот. 20.20 Шерият дафтаридан. 20.30 Ахборот. 20.50 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Хат ва ҳаёт. 23.00 Ёшларнинг менинг.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН
ПРОГРАММА

19.30 Телефильм. 19.40 Қирққулоқ кун. Бадий фильм. 21.05 Пульс. Информатика курсатув. 21.15 Оқшом эрталаб. 21.30 ДУШАНБА КУРСАТАДИ.

Пайшанба, 19 январь

♦ МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Концерт. 9.50 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 2- ва 3-сериялар. 12.00 Янгилар. 12.10 Болалар соати. 13.10 Хужжатли фильм. 13.40 Хайвонот оламида. 16.00 Янгилар. 16.10 Қайта куриш прожектори. 16.20 Концерт. 16.50 Хужжатли фильмлар. 17.45 16 ёшгача ва ундан катталар. 18.30 Фигуралли ўқиш олий мактаби. 18.45 Ҳокимият — Советларга. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Фигуралли ўқиш. 20.20 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 3-серия. 21.30 «Время». 22.05 Қайта куриш прожектори. 22.15 Опера шинавандалари клуби. 23.30 Дунё воқеалари. 23.45 Хужжатли фильм.

♦ МТ-II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Табиатшунослик. 10.05 Испан тили. 11.05 ПТУ ўқувчиларига. 11.35, 12.35. Биология 12.05 Испан тили. 13.05 Оқшомларга ўқ узманг. Бадий фильм. 1-серия. 14.15 Янгилар. 14.25 Хужжатли фильмлар. 17.35 Янгилар. 17.45 Оқшомларга ўқ узманг. Бадий фильм. 2-серия. 18.50 Концерт. 19.15 Мультфильм. 19.25 Хужжатли фильм. 19.40 Украина ССР давлат телерадиоси. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Фильм-концерт. 21.15 Реклама. 21.20 Хужжатли фильм. 21.30 «Время». 22.05 Қайта куриш прожектори. 22.15 Оқшомларга ўқ узманг. Бадий фильм. 2-серия. 23.20 СССР халқ артисти Б. Бабочкин. 00.20 Янгилар. 00.30 Футбол. Халқаро ўсмирлар турнири. СССР-1 ва ГФР терма командалари.

♦ УзТВ

15.30 Телефильм. 16.00 Журят. Бадий фильм. 17.30 Жамиятшунослик. 18.00 Янгилар. 18.15 Мультфильмлар. 18.40 Мактаб илохоти — ҳаётга. 19.10 Сўнмас у кунлар шухрати. 19.45 Комсомол прожектори. 20.00 Ахборот. 20.20 Хотин-қизлар сизлар учун. 20.30 Ахборот. 20.50 М. Қориевнинг номили Ўзбек давлат филармониясининг юбилей кечаси. 21.30 «Время». 22.05 Қайта куриш прожектори. 22.15 Юбилей кечаси давоми.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН
ПРОГРАММА

19.35 Ватан посбонлигида программасининг почтаси. 20.10 Реклама. 20.25 Телефильм. 20.45 Тошкент студияси курсатади. 21.30 ФРУНЗЕ КУРСАТАДИ.

Жума, 20 январь

♦ МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Мультфильмлар. 9.40 Қирққулоқнинг қизил ранги 3 ва 4-сериялар. 11.55 Янгилар. 12.05 Инсон институти. 13.05 СССР халқ артисти А. Эйсен. 16.00 Янгилар. 16.10 Сайловлар олдидан. 16.20 Концерт. 16.25 Хужжатли фильмлар. 17.10 Шоп эрталаб. 17.40 Қувноқ стартлар. 18.25 Москва ҳақида қўшиқлар. 18.45 Халқаро телеахборотнома. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Фигуралли ўқиш. Европа чемпионати. 20.20 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 4-серия. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан.

22.15 «Шундай бўлган... бўлганди...» 22.30 Нигоҳ.

♦ МТ-II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 География. 10.05 Инглиз тили. 11.05 Онамларнинг мактаби. 11.35, 12.35 География. 12.05 Инглиз тили. 13.05 Оқшомларга ўқ узманг. Бадий фильм. 2-серия. 14.10 Янгилар. 14.20 Хужжатли фильм. 17.35 Янгилар. 17.45 Иллюзион. Бадий фильм. 19.40 Мультпликацион тимсоҳ. 19.50 Хужжатли фильм. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Поэзия. Сильва Капутикян. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Иллюзион. Бадий фильм. 00.10 Янгилар.

♦ УзТВ

15.30 Телефильм. 15.40 Нормандия-Неман. Бадий фильм. 17.30 География. 18.00 Янгилар. 18.10 Инсон болаликдан бошланади. 18.45 Кинолавҳа. 18.50 Социалистик қонунчилик ва демократия. 19.20 Ёзувчи ва замон. 20.00 Ахборот. 20.20 Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 Ахборот. 20.50 Навоийхонлик. Музикали программа. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН
ПРОГРАММА

19.30 Биринчи меҳмон. Бадий фильм. 20.45 Телефильм. 21.05 Тошкент студияси курсатади. 21.15 Оқшом эрталаб. 21.30 ФРУНЗЕ КУРСАТАДИ.

Шанба, 21 январь

♦ МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Сиз яратган бог. 9.35 Қирққулоқнинг қизил ранги. Бадий фильм. 4-серия. 10.45 Мультфильм. 11.10 Хужжатли фильм. 11.45 Лениндан ўрганамиз. 12.10 Социализм мамлакатларида. 12.40 Мўъжизасиз мўъжизалар. 13.40 Спорт ҳамма учун. 14.00 Шанба — ота-оналар кун. 15.30 Дунё воқеалари. 15.45 Халма учун ва ҳар бир киши учун. 16.15 Бир умрлик хотира. 17.00 Халқаро программа. 18.00 Шерият лаҳзалари. 18.05 Хужжатли фильм. 18.15 Мен Ленинни кўрганман. 18.45 Фигуралли ўқиш. Европа чемпионати. 20.00 Хужжатли фильм. 20.55 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Қўҳна бисот. Рус лок минаторасида Пушкин мавзуси. 22.25 Мультфильмлар. 22.40 Фигуралли ўқиш. Европа чемпионати. 23.25 Концерт. 00.05 Янгилар.

♦ МТ-II

8.30 Эрталабки гимнастика. 8.45 Қишлоқ янгилар. 9.45 Ҳамоҳанглик. Концерт-очерк. 10.30 Талабларнингизга бинован такрорланади. Бир кун мен ўзимни шоир деб атадим... Владимир Соколов. 11.35 Уй қуриб, ўзимиз яшаймиз. Ёшлар уй-жой комплекси ҳаракати ҳақида. 12.30 Томск телевидение студиясининг программаси. 13.30 Туширилмаган тарсаки. Бадий фильм. 14.55 Телевизион музикали абаонемент. 16.10 Мультфильмлар. 16.40 Хужжатли фильмлар. 17.35 Тоғ чанги спорти. Жаҳон кубоги. 18.10 Ўзига қалган тун. Балет. 18.45 Педагогик поэма. Бадий фильм. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 «Время». 22.05 Эски уйда ҳовли туйи. Фильм-спектакль. Танаффус пайтида—Янгилар.

♦ УзТВ

9.00 Ассалому алайкум. 10.00 Шанба экрани. 10.40 У алғиз эмасди. Бадий фильм. 11.55 Саломат бўлинг! 12.25 Кинто дўстлари. 13.15 Инсон ва замин! 14.15 Ленинни ўйлайман. Адабий композиция. 14.40 Элга хизмат: талаб ва таклиф. 18.05 Мультпанорама. 18.50 Мангуликка даҳлдор. 19.20 Ўзбек музикаси ленинномаси саҳифаларидан. 20.00 Ахборот. 20.20 Манзарали фильм. 20.30 Ахборот. 20.50 Фильм-концерт. 21.20 Телефильм. 21.30 «Время». 22.05 К. Яшин. «Йўлчи Юлдуз». Телеспектакль.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН
ПРОГРАММА

18.05 ДУШАНБА КУРСАТАДИ.

Якшанба, 22 январь

♦ МТ-I

8.30 Янгилар. 8.45 Ритмик гимнастика. 9.15 Спортлото. 9.30 Нера ва нима учун! 10.00 Будишник. 10.30 Совет Иттифоқида хизмат қилган! 11.30 Тонгги почта. 12.00 Оламга савҳат. 13.00 Эртак ҳузурида меҳмонда. 14.30 Музикали кинос. 15.00 Хужжатли фильм. 15.30 Очқ эшиклар кун. 16.30 Чашмалар. 17.00 Жаҳоннинг йирик музейи. 17.30 Қишлоқ янгилар. 18.30 Халқаро панорама. 19.15 Аёл ҳаётидан ўн беш дақиқа. 19.30 Хужжатли фильм. 19.40 Фильм-концерт. 20.30 Социалистик мамлакатлар ижодкор ёшлари фестивали. 21.30 «Время». 22.05 Салом, доктор! 22.20 Танишнинг — Бечора Йорик. Телеочерк. 22.45 Фигуралли ўқиш. Европа чемпионати. 24.00 Янгилар.

♦ МТ-II

8.30 Зарядкага сафланинг! 8.45 Шарқий Сибирь. Киножурнал. 8.55 Агар сиз... 9.40 СССР халқ артисти, дирижёр К. Симеонов. 11.10 М. Москва. Меҳрибоннингиз Коля. Фильм-спектакль. 13.10 Овоз йўлидаги икки портрет: Изабелла Юрьева ва Вадим Кокин. 14.15 Бизнинг бурчимиз. 15.05 Хужжатли фильм. 15.55 Хоккей. СССР чемпионати. 18.15 Мультфильм. 18.35 Есенин ва Маяковскийга бағишланади. 19.35 Хужжатли фильм. 19.45 Новосибирск Академиклар шаҳарчасида фольклор қўшиқлари фестивали. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленумидан репортаж. 21.30 «Время». 22.05 «Салом, доктор!» 22.20. Ҳаёт учун ҳавфли. Бадий фильм. 23.50 Братислава музикали тантаналари фестивалининг концертлари. 00.15 Янгилар.

♦ УзТВ

9.00 Ассалому алайкум. 10.00 Ойла даврасида. 11.00 Қўшигим, жон қўшигим! 11.30 Фил йўқолди. Бадий фильм. 12.45 Актерлар ва роллар. Валерий Цветков. 13.55 Қувноқ саргузаштлар. 14.40 Спорт шарҳи. 15.10 Халқ ижодиёти. 16.00 Йўл ҳаракати ҳавфсизлиги учун. 16.40 Реклама. 18.05 Концерт. 18.25 Нафосат. 20.00 Ахборот. 20.20 Телефильм. 20.30 Ахборот. 20.50 Дам олиш концерти. 21.30 «Время». 22.05 Рассом хотинининг портрети. Бадий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН
ПРОГРАММА

16.00 ФРУНЗЕ КУРСАТАДИ.

• ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА •

МЕТРО ёни каттагина, сершокин проспект, Еввойи ўрдак кўм-кўк, зилот сув юзиде беҳавотир сузиб юрибди, кўҳна иморатнинг тўқ қизил пештоқи унда жилавланиб акс этади.

Биз ғаройиб воқеа рўй берган бу жойга биринчи бўлиб келганлардан эмасмиз. Сирли «мўъжиза» қурувчилар ётоқхонасининг эскигина уч хонасини эгаллаб, ҳаддан ташқари ваҳима уйғотган эди.

— Бемалол ўтириб, чой ичаверинг. Биз ботинкамизни топиб олайлик... — дея узр сўрашди ёшгина бўёқчи қизлар Флюза, Таня, Ферузлар. Оёқ кийимлари артидан яқиндагина шу ерда турган бўлса керак. Энди эса йўқ. Қизлар ажабланишмас, ўзларини хотиржам туттиларди.

— Ботинкамизни берақол... — Ферузнинг овозида эр-калаш оҳанги сезиларди. — Уни қаерга қўйдинг? Яна топтоза кийимлар ичига тикиб қўйдингми?

Пол остидан икки марта дуқиллаш овози эшитилди. Ишонтириб айтмасинки, овоз келаватган томонда ҳеч ким йўқ эди.

— Демак, у ерга қўймагансан? Каравот тағидими? (икки марта дуқиллаш эшитилди). Сервант орқасидими? (икки марта дуқиллаш). Шкафга аширдингми?

Энди кимдир бир марта дуқиллатди. Биз қизлар билан бирга шкаф орелигидан ботинкани зўрга тортиб олдик. Куллишмизни ҳам, ҳайратланишимизни ҳам билмасдик...

... Ҳаммаси сентябрь ойи ўрталарида бошланди. Қадрдон дугоналарнинг бошқа ётоқхонадан бу ерга кўчиб келганларига икки ойдан ошди. 18 ёшли Феруза Қўқондан, 20 ёшли Таня Краснотардан, унинг тенгдоши Флюза Челябински областидеги Миныйар шаҳридан. Улар олий ўқув юртиларига имтиҳон топшириб, муваффақиятсизликка учраган, Москвани «кўз ёшларига ишонтира олмаётган» юзлаб қизлар қатори спогогина яшашарди. Ремонт-қурилиш бошқармасида ишла-

шар, қўшиқ тинглашар, кинога боришарди. Қисқаси, Москва олий ўқув юртини ишғол қилиш учун янги «хўжум»га тайёрланишарди.

Қўқондан бир кун ярим кечада хона эшигини киладир қаттиқ тақиллатди. Очишса, ҳеч ким йўқ. Бироздан сўнг яна тақиллади. Кейин эшик ўз-ўзидан очилиб, ёпила бошлади.

Қизлар ўша тун даҳшатини унутганлари йўқ. Дастлаб ўзларича «қуролланиш»га киришдилар. Ваҳима кучли эди. Қўшнни йигитларни ёрдамга чақириб келишди. Улар эшикни зичлаб ёпиб, тутқичини сочик билан тортиб туртишди. Лекин, тақиллаш гўм-бирлашга айланди. Сочикни бўшатишга мажбур бўлишди. Қизлар ҳузурига телевидение вақиллари келишди. Улар тонг отгунча пойлоқчилик қилиб чиқшди. Милиционерлар узоқ ва синчковлик билан «титнут» ўтказдилар. Олимплар келишди. Қизларнинг

доқчи эмасликларига ишон-сак ҳам, телевидение ходимлари «Кўринмас»нинг дуқиллатишларини лентага ёзиб олишга уринганларида, япон магнитофони ишламай қолганлигини ўз кўзимиз билан кўрсак ҳам, бу «хўжоя»ни шарқлашни зиннамизга олмадик. Ҳар ҳолда қандайдир сохталик рўй бераётганлигини унутмаслик мумкин эмас.

Шу ўринда бошқа воқеаларни ҳикоя қилмоқчимиз. Кўпинча бундай ғайри оддий ҳодисаларни қандайдир сохталikka йўйишди. Баъзилар учинчи минг йилликка қадам қўйиш арафасида ҳар хил афсоналарга ишониш мумкинми, дейишди. Аммо, барибир ғаройиб ҳодисалар ҳар замонда ўзларидан дарак бериб турибди. Худди шунга ўхшаш воқеа яқинда Минск областининг Смолевическ районидеги Слабода, Клинь яқинидаги Никитское қишлоқларида рўй берди. СССР Фанлар академияси муҳбир-

да рўй берган сирли ҳодисани текшириш самарасиз якуланиди.

Ғарчи мутахассислар қатъий тўхтама қелмаган бўлсалар ҳам, ғайри-табиий воқеалар табиатнинг жуда кам ҳодисаси — полтергейст туғайли рўй бераётгандир, деган тахминлар айтилмоқда.

Бу термин немисча-инглизча луғатта 1965 йили киритилган. У мебелларнинг ихтиёрсиз силжиши, ноаниқ овоз-дуқиллаш, қадам овозларини, буюмлар температурасининг кескин ўзгариши, сувларнинг пайдо бўлиши маъноларини билдиради.

— Полтергейст сабабларини очишга қаратилган 20 дан ортиқ тахминлар мавжуд, — дейди профессор Г. Гуртовой. — Рақамлардан маълумки, бу тахминлар илмий асосга эга эмас. Полтергейст — фаннинг бизга маълум, эҳтимолки, ҳали номалум факторларнинг мураккаб комплексидир. Биз полтергейст ҳодисаларини шарсимон яшинга ўхшатгимиз келлади. Шарсимон яшинларни табиий ҳамда илмий равишда ўрганиш қизиқари ва муҳим натижалар берди. Эҳтимол, келажакда сирли бўлиб турган маъмур мўъжизани илмий асосда тадқиқ қилиш имконияти туғилар. Чунки, у физик факторлар билан боғлиқлиги равшан.

Полтергейстни ўрганиш за-рурлигини академиклардан Ю. Кобзарев, В. Трапезников, ВАСХНИЛ академиги Л. Пришчеллар ҳам таъкидлашди.

— Биз бу соҳада назарий ҳамда тажриба тадқиқотларини давом эттиришни режалаштирмоқдамиз. — деяни СССР Фанлар академияси назарий масалалар бўлими раҳбари Э. Андрианкин. Унинг ходимлари сирли ҳодисалар юз берган жойларда бўлишиб, қизиқари тахминларни олға суришди: одамлар гипноз ҳолатига кирганларида ўзлари сезмаган ҳамда кўрмаган ҳолда «мўъжиза»ларни амалга оширишди, кейин ўзлари ниҳоятда ҳайратланиб юришди.

... Қурувчилар ётоқхонасидаги воқеадан мақсадимиз шов-шув кўтариш эмас, факат ўз кўзимиз билан кўрганларимизни тасвирлаш, масалани ўртага қўйиш ниятида ёзилди. Бу жумбоққа, албатта, жавоб топилиши керак. Чунки, ғайри-табиий ҳодисалар одамларга аниқ-равшан тушунтириб берилмаса, ҳар хил миш-мишлар туғилишига имконият яратди.

«ТРУД» газетасидан.

«КЎРИНМАС» ТАШРИФИ

У Москвадаги уйлардан бирига
«гаплашгани» келди

ихоналаридан раҳбарлар ҳам таширф буюришди. «Сирли квартиранинг» қутилмаган меҳмонлари орасида райкомдан жўнатилган одамлар ҳам бор эдилар. Қизларга бошқа хонага кўчиб ўтишни тақлиф қилишди. Бироқ, улар рад жавобини беришди. (Ахир, улар «кўринмас» билан эндигина тил топишганида, ташлаб кетишармиди? Масалан, бир марта дуқиллатса «Хан, икки мартаси «Йўқ» маъносини билдиради. Агар жаҳли чиқса дупур-дупур тезлашадилар).

Ғалати «суҳбат»га биз ҳам гувоҳ бўлдик. «Кўринмас» биз билан ҳам «гаплашарди»: масалан, исмларимизда нечта ҳарф борлигини топти, соат неча бўлганлигини, биз энди-гина командировкадан келган шахар номини «айтди».

Қизлар ўзлари Барабашка деб ном қўйиб олган сирли «меҳмон»лари билан бирга яшай бошладилар. У ўзи ҳақида кўп нарсаларни «хўжоя» қилди. Ғарчи, қизларнинг а-

ъзоси, ғайри-табиий ҳодисалар бўйича комиссия раиси В. Троицкий сўзларига қулоқ солайлик: «Таассуфки, матбуотимиз ғайри-табиий ҳодисаларни ўрганишга мутахассисларни жалб қилиш ўрнига гувоҳларнинг ҳазил-хузуллари тасвирлаш йўлидан бормоқда. Чет элларда бундай ҳодисалар тўғрисида жиддий мақолалар ёритилганлиги бизга маълум. Америкалик тадқиқотчилар ҳатто сирли мўъжизаларни киноплёнкага туширишга муваффақ бўлишди. Бизда эса ҳали ҳам эски қонда ҳукмрон: «Бундай ҳодисалар бўлиши мумкин эмас, бўлмайди ҳам».

Афсуски, учувчи тарелкалар, Белоруссиянинг Борисов шаҳарчасида яшовчи Г. Климанонка уйда ўз-ўзидан қулаб тушётган мебеллар факатгина милициянинг эътиборини тортиди, ҳолос. Бироқ, тажрибали терговчилар ҳам бунинг аниқ сабабини билшолмади. Москванинг Молдагулова кўчасидаги уй-

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ область прокуратура органлари ҳал эта оладиган ҳуқуқий масалаларда савол ва «аризалари бўлган граждандар 1989 йил 24 январь куни соат 10 дан 13 гача 78-95-20 рақамли телефон орқали область прокуратурасига мурожаат қилишлари мумкин.

Граждандарни телефон орқали Тошкент область прокурори А. М. Маннонов қабул қилади.

✦ АНГРЕН шаҳрида фаолият кўрсатаётган доира-лар ансамбли кўп сонли санъат ихлосмандларининг меҳр-муҳаббатини қозониб келмоқда. СУРАТДА: ёш санъаткорлар болалар уйда ўз маҳоратини намойиш эттишмоқда.

И. Ярулин фотоси.

СОЛДАТ

ХАНДАЛАРИ

- ✦ — Бу нима қилганинг, дўстим?
- «Душман»дан ниқобланиш янаа шунақа бўлади-да.
- ✦ — Энди кимга хат ёзсам экан?...
- ✦ — Доктор, ўзим ҳам ҳайронман: бадантарбия машқлари дейишса, дарров мазам қочиб қолади.

Ш. ТУРОПОВ чизган расмлар.

Омаров

КОМАНДАЛАРДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

✦ ҲАР ЙИЛИ январь ойи бошларида мамлакат футбол федерацияси спорт техника комиссияси ўз йигилишларида бир командадан бошқа коллективга ўтиш истagini билдирган футболчилар аризаларини кўриб чиқади. Янги йилда спорт-техника комиссиясининг бўлиб ўтган дастлабки йигилишида ана шундай бир неча аризалар кўриб чиқилди. Жумладан, пахтакорчи М. Кабаевга «Днепр»да ўйнашга рухсат берилди. «Қайрат» ўйинчиси Е. Яровенко ҳам «Днепр»да қатнашадиган бўлди. «Помир» ҳимоячиси А. Воловоденко «Динамо» (Киев) составида қатнашиш истagini билдирган эди. Лекин спорт

техника комиссияси «Помир» бу йил олий лигада қатнашишини ҳамда «Динамо» сафиде лаёқатли ҳимоячилар кўпчилигини инобатга олиб, бу футболчи аризасини рад этди. «Зенит» ҳужумчиси С. Дмитриев ҳам янги мавсумда Киев динамочилари сафиде қатнашди. Минсклик С. Дергач Москванинг «Динамо» командасида, москвалик динамочилар В. Демидов ва А. Тимошченковлар Минскининг «Динамо» составида ўйнашди. «Нефти» ҳимоячиси В. Панчик «Зенит» составида майдонга тушади.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.